

Komora obnovitelných zdrojů energie

PRŮBĚŽNÝ MONITORING A ROZBOR IMPLEMEN- TACE PRINCIPŮ KOMUNITNÍ ENERGETIKY V ZAHRANIČÍ

Prosinec 2023

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou
Technologické agentury ČR v rámci Programu Théta

Předkládá:

SEVEN, The Energy Efficiency Center, z. ú.

Sídlo:
Americká 17
120 00 Praha 2
Czech Republic
tel.: +420 224 252 115
fax: +420 224 247 597

Pobočka:
Žitkova 12
370 01 České Budějovice
Czech Republic
tel.: +420 386 350 443
fax: +420 386 350 370

E-mail: seven@svn.cz
Internet: www.svn.cz

ISO 9001-2008 ISO 14000-2004

Studii zpracovali:

Ing. Tomáš Voříšek

Ing. arch. Natálie Anisimova, Ph.D.

Ing. Mgr. Václav Šebek

doc. Ing. Jiří Karásek, Ph.D.

Informace o projektu

Číslo projektu: TK04010229

Název projektu: Komplexní prostředí pro rozvoj energetických společností – návrh legislativních, organizačních a motivačních opatření pro odstranění bariér rozvoje

Trvání projektu: 01/2022-12/2023

Informace o výstupu V1

Popis výstupu:

Jde o komplexní analytický dokument způsobu úpravy a národní implementace legislativy EU o zakládání a rozvoji energetických společností (OES/SOZE). Analýza se zaměří přednostně na ty země, ve kterých se koncept komunitní energetiky rozvíjel ještě před novým právním rámcem EU. V rámci výstupu V1 budou průběžně vyhodnocovány zahraniční zkušenosti z implementace OES/SOZE se zaměřením na oblasti identifikované jako bariéry rozvoje OES a SOZE v ČR (výstup V3).

Termín dosažení výstupu: 12/2023

Termín ukončení sběru dat: 06/2023

Aplikační garant:

Ministerstvo průmyslu a obchodu

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Energetický regulační úřad

ENERGETICKÝ
REGULAČNÍ
ÚŘAD

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	5
PŘEDMLUVA	6
1. ÚVOD	7
2. VÝBĚR ZEMÍ PRO MONITORING	8
3. IMPLEMENTACE RELEVANTNÍCH EVROPSKÝCH SMĚRNIC.....	9
3.1 Dopad nové legislativy na postavení energetických společenství.....	10
3.2 Přístup k energetickým společenstvím ve vybraných zemích	11
4. PŘEHLEDOVÉ TABULKY.....	13
4.1. Porovnání vybraných zemí podle principu sdílení energie v ES.....	13
4.2. Podpora energetických společenství	15
5. KOMUNITNÍ ENERGETIKA V RAKOUSKU	17
5.1. SOZE	17
5.2. OES.....	20
6. KOMUNITNÍ ENERGETIKA V NĚMECKU.....	24
6.1. OES.....	24
7. KOMUNITNÍ ENERGETIKA VE FRANCII	30
7.1. SOZE	31
7.2. OES.....	35
8. KOMUNITNÍ ENERGETIKA V ŘECKU	36
8.1. OES.....	36
9. KOMUNITNÍ ENERGETIKA VE ŠPANĚLSKU.....	42
9.1. SOZE	42
10. KOMUNITNÍ ENERGETIKA V ITÁLII.....	48
10.1. SOZE	48
11. KOMUNITNÍ ENERGETIKA V NIZOZEMSKU.....	53
11.1. ES	53
12. ZÁVĚR A DOPORUČENÍ	56
13. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57

SEZNAM ZKRATEK

ES	Energetické společenství
RED II	Evropská směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů
EMD	Evropská směrnice 2019/944 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou
FO	Fyzická osoba
FVE	Fotovoltaický zdroj energie
NN	Nízké napětí
OES	Občanské energetické společenství (CEC – Citizen Energy Company)
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PO	Právnícká osoba
PPA	Power Purchase Agreement
SN	Střední napětí (odpovídá zhruba vysokému napětí VN v ČR)
SME	Malé a střední podniky (Small and Medium Enterprises)
SOZE	Společenství pro obnovitelné zdroje energie

PŘEDMLUVA

Předkládaná studie s názvem *Průběžný monitoring a rozbor implementace principů komunitní energetiky v zahraničí* (dále jen výstup, nebo studie) byla vytvořena jako první výstup projektu *Komplexní prostředí pro rozvoj energetických společenství – návrh legislativních, organizačních a motivačních opatření pro odstranění bariér rozvoje* (dále jen projekt) s číslem TK04010229 realizovaného v rámci 4. výzvy programu TAČR Théta.

Jde o úvodní podpůrnou práci podporující navazující výstupy. Záměrem projektu je příprava podkladů pro tvorbu regulačního rámce a strategických dokumentů pro rozvoj komunitní energetiky v České republice. Energetické společenství, běžně také nazývané energetická komunita (dále v textu mohou být oba termíny zaměněny), je novou entitou definovanou evropskými předpisy, jejíž organizační, legislativní a provozní aspekty se teprve tvoří.

Tato studie zprostředkuje zahraniční zkušenosti a praxi v oblasti regulace a fungování energetických společenství. Rešerše proběhla v sedmi evropských zemích, kde se komunitní energetika čile rozvíjí a jejichž řešeními v této oblasti se lze inspirovat i u nás. Práce na studii probíhaly od začátku roku 2022 a první ucelená verze byla dokončena v červnu 2022. Po připomínkách projektových partnerů byla dále rozšiřována tak, aby odpovídala na otázky, které se postupně objevovaly při tvorbě ostatních výstupů. Autoři zároveň dále sledovali dění ve zkoumaných zemích. Komunitní energetika zažívá turbulentní rozvoj, čemuž odpovídají i průběžné změny v nastavení podmínek podpory a dalších regulatorních aspektech. Proto byl obsah studie postupně aktualizován až do konce června 2023.

Do konce srpna byla pak studie finalizována. Tuto poslední verzi ze srpna 2023 nyní držíte v rukách.

1 ÚVOD

Hlavním nástrojem ke zmírňování klimatických změn je energetická transformace, která znamená globální přechod na energetický systém s nulovými emisemi uhlíku. Cílem energetické transformace je přechod na nízkouhlíkové hospodářství a společnost, ve které mají systémy obnovitelné energie zvláštní význam. Za tři hlavní oblasti energetické transformace se považují:

- inteligentní energetické systémy,
- vhodné tržní mechanismy a
- politika podpory¹.

Transformace energetického systému spolu se zmocněním jednotlivců posouvá občany z jejich dlouho zastávaných zákaznických rolí k aktivnější roli výrobců pro samospotřebu, tzv. *prosumerů*². Očekává se, že v Evropě se do roku 2050 stane více než 260 milionů občanů aktivními účastníky trhu s energií, kteří budou představovat 45 % výroby energie z obnovitelných zdrojů, a stanou se tak hlavní součástí energetického systému³.

Evropské směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (RED II) a 2019/944 o společných pravidlech pro vnitřní trh (EMD) s elektřinou definují nové právní entity, jejichž rozvoj bude faktickou podmínkou naplňování strategických cílů EU do roku 2030 a 2050. Většina zemí EU zahájila proces implementace těchto evropských směrnic do národní legislativy již v roce 2019. Součástí těchto směrnic je také definice práv a povinností týkajících se energetických společenství. Obecně lze říci, že proveditelnost vzniku a masivního rozšíření energetických společenství (ES) je ovlivněna nejistotami v právním a administrativním systému, problémy s byrokracií, technickou kapacitou, úrovní dovedností a informovanosti státní správy, strukturou a vyspělostí trhu s energií a existujícími tarifními schémata. Přesto, zhruba v polovině členských států, lze pozorovat poměrně rychlý vývoj komunitní energetiky a zakládání nových ES.

Tato studie představuje rozbor stavu implementace principů komunitní energetiky, spolu se souvisejícím právním a administrativním rámcem a dalšími relevantními faktory, v sedmi vybraných zemích EU – Rakousku, Německu, Řecku, Itálii, Španělsku, Francii a v Nizozemsku.

Provedený průzkum ukazuje, že na jedné straně ne všechny země již zavedly do svých právních rámců Občanská energetická společenství (OES) a Společenství pro obnovitelné zdroje energie (SOZE), na druhé straně možnosti vytváření energetických společenství existovaly již před vstupem evropských směrnic v platnost.

Studie poskytuje aktuální přehled sedmi národních rámců pro společnou výrobu energie v rámci energetických společenství. Trhy s energií se liší svojí velikostí a vyspělostí a mají různé úrovně kapacity pro transponování směrnic EU do vnitrostátních právních předpisů. Kromě toho, každá země má jiné závazné cíle, což by mohlo vést k rozdílům v národních implementacích. Proto posouzení tohoto poměrně různorodého souboru zemí může poskytnout vodítka pro lepší implementaci konceptu energetických společenství v ČR a případně dalších členských zemích Evropské unie.

1 IRENA. Energy transition outlook. IRENA – International Renewable Energy Agency [online]. IRENA, (nedatováno) [cit. 2023-06-19]. Dostupné z: <https://www.irena.org/Energy-Transition/Outlook>

2 Označení prosumer vzniklo spojením slov „producer“ (výrobce či dodavatel) a „consumer“ (zákazník) a představuje tak účastníka trhu (s energií), který vystupuje jak v roli zákazníka, tak i dodavatele. Rozdíl oproti běžnému dodavateli energie spočívá v tom, že prosumer si zachovává výhody, práva a povinnosti spjaté s rolí zákazníka (včetně patřičných právních ochrann).

3 DE COUESSI, Gabriel a Pierre BRAUN. Citizens Energy Communities: Recommendations for a successful contribution to decarbonisation. In: APREN [online]. APREN, 2019, květen 2019 [cit. 2023-06-19]. Dostupné z: <https://www.apren.pt/contents/publicationsothers/eurelectric--citizens-energy-communities.pdf>

2 VÝBĚR ZEMÍ PRO MONITORING

V souladu s návrhem projektu se analýza měla zaměřit přednostně na ty země, ve kterých se koncept komunitní energetiky rozvíjel ještě před implementací nového právního rámce EU – jedná se například o Německo, Francii, Belgie, Španělsko, Nizozemsko, Rakousko, Dánsko a Švédsko. Na základě zkušeností zpracovatele z realizace řady evropských projektů zaměřených na energetiku a s projekty ke zvyšování energetické účinnosti, například CONGREGATE – Building Renovation and Renewable Energy Cooperatives⁴ a Triple-A: Enhancing at an Early Stage the Investment Value Chain of Energy Efficiency Projects⁵ (<https://www.aaa-h2020.eu/>) a po konzultaci s projektovými partnery byly pro analýzu v rámci této studie vybrány následující země uvedené v tabulce 1.

Kromě poměrně dlouhodobých zkušeností s vývojem konceptu komunitní energetiky byly ve výběru preferovány země, ve kterých se dá pozorovat úspěšný vývoj entit pro komunitní výrobu a sdílení elektrické energie. Mimoto, pro zachování lepší proporcionality byly vybrány země představující trhy s energií různé velikosti a vyspělosti a odrážející různé kapacity a schopnosti spojené s transpozicí zmiňovaných směrnic do národní legislativy.

Tabulka 1. Země vybrané pro monitoring.

Zkratka	Země
AT	Rakousko
DE	Spolková republika Německo
FR	Francie
EL	Řecko
ES	Španělsko
IT	Itálie
NL	Nizozemí

4 CONGREGATE – Building Renovation and Renewable Energy Cooperatives. EUKI [online]. EUKI, 2020 [cit. 2023-06-19]. Dostupné z: <https://www.euki.de/en/euki-projects/congregate/>

5 Triple-A. Triple-A [online]. Triple-A, 2020 [cit. 2023-06-19]. Dostupné z: <https://www.aaa-h2020.eu/>

3 IMPLEMENTACE RELEVANTNÍCH EVROPSKÝCH SMĚRNIC

Evropské směrnice 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (RED II) a 2019/944 o společných pravidlech pro vnitřní trh (EMD) s elektřinou definují nové právní entity, jejichž rozvoj bude faktickou podmínkou naplňování strategických cílů EU do roku 2030 a 2050. Většina ze zemí EU zahájila proces implementace těchto evropských směrnic do národní legislativy již v roce 2019. Zhruba polovina členských států tuto implementaci ve velké míře dokončila v letech 2020–2022, ve většině ostatních zemí dokončení procesu zavádění principů komunitní energetiky do národní legislativy stále probíhá.

Přehled legislativního stavu implementace výše zmíněných směrnic s ohledem na zavádění občanských energetických společenství (OES) a společenství pro obnovitelné zdroje energie (SOZE) v zemích EU ke konci června 2022 je uveden v následující tabulce.

Tabulka 2. Implementace EU směrnic s ohledem na zavádění SOZE a OES.

Země	SOZE	OES
Rakousko	✓	✓
Belgie	✓	✓
Bulharsko	-	-
Chorvatsko	návrh	návrh
Kypr	návrh	návrh
ČR	návrh	návrh
Dánsko	✓	✓
Estonsko	✓	✓
Finsko	-	-
Francie	✓	✓
Německo	-	-
Řecko	✓	✓
Maďarsko	návrh	-
Irsko	✓	-
Italie	✓	✓
Lotyšsko	-	-
Litva	✓	-

Luxemburg	✓	-
Malta	-	-
Nizozemsko	návrh	návrh
Polsko	návrh	návrh
Portugalsko	✓	-
Rumunsko	návrh	návrh
Slovensko	-	-
Slovinsko	✓	✓
Španělsko	✓	-
Švédsko	návrh	návrh

Zdroj: Country comparison. Energy Communities Hub [online]. Energy Communities Hub, červen 2022 [cit. 2023-06-19]. Dostupné z: <https://energycommunitieshub.com/country-comparison/>

3.1 Dopad nové legislativy na postavení energetických společenství

Určujícími faktory zavádění a rozvoje energetických komunit jsou stávající národní legislativa a stav implementace směrnic RED II a EMD. Proveditelnost a realizovatelnost SOZE a OES je také ovlivněna nejistotami v právním a administrativním systému, úrovni byrokracie, technickou kapacitou a kvalifikací a informovaností správních orgánů. Kromě toho je důležitá struktura energetického trhu, výspělost trhu s elektřinou a existující tarifní schémata.

Díky implementaci nové legislativy energetická společenství začala hrát významnou roli při umožňování účasti občanů na fungování energetického systému. V energetických komunitách občané a podniky mohou realizovat společné energetické iniciativy, které se často zaměřují na pokrytí energetických potřeb členů ES pomocí obnovitelných zdrojů energie. Nová struktura energetického trhu, stejně jako související právní, administrativní a sociální prostředí, patří mezi hlavní faktory usnadňující vznik, provoz a rozvoj energetických komunit.

Kromě toho, že energetická společenství přispívají k energetické transformaci, nabízejí také cestu pro aktivní činnost jednotlivců a komunit v rámci energetického systému. To umožňuje realizaci aktivit, zaměřených na vývoj výroby energie pro samospotřebu. Energetická společenství navíc přispívají k sociálnímu přijetí iniciativ v oblasti rozvoje obnovitelné energie.

Jednotlivci a společenství ve většině případů mají možnost využívat přímých a nepřímých výhod energetické komunity, například nižších nákladů na energii, výhodnějších tarifů na dodávku elektřiny, společného zvyšování energetické účinnosti a snižování spotřeby energie. Koncept energetických společenství podporuje zapojení komunit do obchodních aktivit na trhu s energií. Energetická společenství se podílejí na zavádění systémů odezvy na poptávku a nabídku energie a technologií skladování energie, čímž přispívají k rozvoji energetických systémů, které se zaměřují na flexibilitu dodávek energie a snižování potřeby energie při špičkových odběrech.

Jednotliví účastníci mají tendenci vstupovat do energetických komunit z několika důvodů. Mezi hlavní faktory lze zařadit finanční či ekonomické důvody, kdy mohou členové energetických komunit čerpat prospěch z návratnosti investic, nižších cen energie a společných opatření ke zvýšení energetické účinnosti (která by se jinak třeba nerealizovala). Dalším důvodem vstupu do energetických společenství jsou sociální faktory, jako je sociální schválení, sociální identita a solidarita, které jsou ovlivněny specifickým sociálním prostředím. V neposlední řadě jsou silným důvodem také obavy ze zhoršení životního prostředí. Vzhledem k tomu, že změna klimatu je již dlouho na pořadu jednání většiny z vybraných zemí, občané a vlády jsou ochotni podporovat energetická společenství na základě celkového vnímání, které spojuje energetické komunity s čistou energií.

Společné energetické iniciativy jsou považovány za základní činnost pro transformaci energetického trhu na nízkouhlíkové hospodářství. Finanční zátěž transformace však není rozdělena proporcionálně, má vyšší dopad na nízkopříjmové domácnosti, a proto obavy z finanční zátěže představují vážnou překážku pro rozhodnutí připojit se k energetickým komunitám. Tato bariéra však může být překonána účinnými finančními pobídkami.

Hlavním dopadem zavedení nové legislativy je vstup zákazníků na energetický trh v nové aktivní roli, která směřuje k většímu rozvoji výroby energie z obnovitelných zdrojů energie, zlepšuje zavádění systémů odezvy na poptávku a nabídku (flexibility) a vývoj technologií skladování energie.

3.2 Přístup k energetickým společenstvím ve vybraných zemích

Provedená analýza ukazuje, že na jedné straně ne všechny země ještě zavedly SOZE a OES v plné míře do svého právního rámce, na druhé straně, možnosti vytváření energetických společenství existovaly již před vstupem výše zmiňovaných směrnic v platnost. Tato studie poskytuje aktuální přehled sedmi analyzovaných národních právních rámců pro společnou výrobu energie v rámci energetických společenství.

Národní trhy s energií se liší svojí velikostí a vyspělostí a mají různé úrovně kapacity a schopnosti transponovat obě zmiňované směrnice do vnitrostátních právních předpisů. Posouzení vybraných národních implementací proto může přispět k hlubšímu porozumění vývoje konceptu SOZE a OES v členských státech EU.

Energetická společenství mohou mít mnoho právních forem, jako jsou družstva, komanditní společnosti a nadace. Vzhledem k tomu, že vybrané země jsou obecně zvyklé na konzervativnější trh s energií a historicky preferují centralizované řízení, většinou jsou v současnosti nejběžnějším typem družstva, která umožňují centralizovaný systém vlastnictví a řízení.

Každá z vybraných zemí ve velké míře implementovala obě z výše uvedených směrnic RED II a EMD do svojí národní legislativy. Následující tabulka uvádí přehled přístupu k lokalizaci výroby a uplatňování speciálních síťových tarifů pro energetická společenství v analyzovaných zemích.

Tabulka 3. Přístup k lokalizaci výroby a místní síťové tarify v analyzovaných zemích

Země	Geografické omezení	Síťový tarif pro ES	Další složky tarifu
Rakousko	NN/SN	žádné poplatky za použití sítě na základě spotřeby	odstranění poplatků na podporu OZE na základě spotřeby
Německo*	členství v ES	-	-

Francie	vzdálenost (do 20 km)	tarif pro kolektivní samospotřebu	-
Řecko	region	-	-
Španělsko	vzdálenost (500 m)	žádné poplatky pro kolektivní samospotřebu (do 500 m) mezi sítí přípojných bodů výroby a spotřeby	-
Itálie	SN/NN	částečná refundace spotřební složky síťového tarifu, pokrývající náklady na přenos	-
Nizozemsko	členství v ES, regionální přenosová soustava	-	-

Zdroj: TUERK, Andreas, Camilla NEUMANN, Andrej F. GUBINA, Tomi MEDVED, Pramod K. SINGH, Hippu SALK KRISTLE NATHAN a Xu XIANGYAN. Overview of international approaches for Local Energy Systems and Energy Communities. In: *COMPILE* [online]. COMPILE, 2022 [cit. 2023-06-22]. Dostupné z: https://main.compile-project.eu/wp-content/uploads/COMPILE_7.5_Overview-of-international-approaches-for-Local-Energy-Systems-and-Energy-Communities.pdf

4 PŘEHLEDOVÉ TABULKY

4.1 Porovnání vybraných zemí podle principu sdílení energie v ES

Následující tabulka uvádí způsoby, kterými je řešeno sdílení elektrické energie v rámci energetických společenství ve vybraných zemích.

Tabulka 4. Přehled hlavních rysů regulace ES ve vybraných zemích

Země	Geografické omezení	Zvýhodnění	Vykazování	Právní/členství
 AT SOZE	Omezení na „okolní oblasti“ na stejné úrovni elektrické soustavy. Účastníci lokálního SOZE jsou vzájemně propojeni v rámci sítě NN . Pokud jsou zahrnuty také úrovně sítě vysokonapětového připojení a vyšší, jedná se o regionální SOZE . Omezeno na území jednoho distributora.	SOZE využívají snížení sazby poplatku za využití sítě. Snížení se týká spotřeby, která je pokryta přidělenou energií dodávanou z výroby v rámci SOZE. Sazba poplatku za využití sítě v místních SOZE je snížena o 57 % .	Na výběr mezi: Statická alokace – každému členovi ES je přidělen předem dohodnutý pevný podíl společně vyrobené elektřiny. Dynamická alokace – podle měření spotřeby daného člena ES v 15 min intervalech. Statická nebo dynamická část vyrobené energie přidělená měřicímu bodu v zařízení zúčastněného uživatele sítě musí být zaznamenána samostatně a uvedena ve výúčtování.	Nejméně 2 a více členů. Členové nebo akcionáři SOZE mohou být FO nebo PO, obce, místní úřady nebo SME. Pro SME nesmí být účast v ES hlavním obchodní činností. Velké společnosti a energetické společnosti jsou z účasti v SOZE vyloučeny.
 AT OES	Může působit na energetickém trhu celého Rakouska , a proto může zahrnovat oblasti s povolením různých provozovatelů distribučních soustav. Za sdílené užívání veřejné sítě se hradí poplatky za užívání systému v souladu se zákonem. Činnost je omezena pouze na elektřinu.	Až na 50 % elektřiny, kterou vyrobí a odešle do sítě, může OES čerpat tzv. tržní prémie jako formu podpory.	Stejně jako u SOZE.	Stejně jako u SOZE.
 DE OES	FO držící alespoň 75 % hlasovacích práv musí mít bydliště s PSČ do 50 km od instalací OZE ⁶ .	Zvýhodněná výkupní cena, osvobození od daně z elektřiny.	ES vykazuje jednou ročně výrobu a spotřebu energie, dodávky do sítě a případnou získanou podporu nebo osvobození od daně z elektřiny. Pokud nejsou data od ES k dispozici, určí rozdělení distributor.	FO, SME, municipality. Dobrovolnost, v OES není možné, aby jeden subjekt kumuloval více než 10 % hlasů.
 EL	Všichni členové ES musí být ve stejném správním regionu .	Elektřina pro samospotřebu není žádným způsobem zdaněna a je odečtena z naměřeného	Statická alokace – každému členovi ES je přidělen pevný podíl společně	Komunita složená pouze z FO musí mít nejméně 15 členů. ES s účastí PO musí

⁶ Germany: Germany – REC/CEC definitions. REScoop.eu [online]. Bruxelles: REScoop.eu, c2023 [cit. 2023-06-22]. Dostupné z: <https://www.rescoop.eu/policy/germany-rec-cec-definitions>

Země	Geografické omezení	Zvýhodnění	Vykazování	Právní/členství
OES	Fyzické i virtuální sdílení není v rámci ES omezeno. Pozn.: pouze 18,5 % výkonu instalovaného v rámci ES je připojeno do distribuční sítě. Většina funguje v ostrovním režimu.	množství elektřiny spotřebované ze sítě každým spotřebitelem.	vyrobené elektřiny odpovídající jeho podílu na ES. Platí u ziskových i neziskových ES.	mít alespoň 2 členy v izolovaných municipalitách s méně než 3 100 obyvateli; alespoň 3 členy, pokud jsou členy pouze municipality, opět alespoň 3 členy, pokud jsou členy 2 municipality a jedna PO a alespoň 5 členů, pokud se účastní pouze 1 municipalita spolu s dalšími FO a/nebo PO.
ES 	Spotřebitelé musí být připojeni ke stejné síti nízkého napětí, vzdálenost mezi nemovitostmi spotřebitelů musí být menší než 500 m nebo registrační čísla jejich odběrných míst musí sdílet počátečních 14 číslic.	Celkem EUR 660 milionů z národních zdrojů. Kombinace aukcí a investiční podpory z veřejných zdrojů.	Sdílení elektrické energie je možné na základě fixních statických alokačních koeficientů . Spotřebitelé si v rámci sdílené výroby musí vybrat fixní koeficienty sdílení, které určují, jak je mezi ně distribuována elektřina z FVE systému.	OZE s výkonem nad 100 kW musí dodávat do sítě a na velkoobchodní trh. Do 100 kW se aplikuje zjednodušený systém čistého zúčtování. Samospotřeba energie z obnovitelných zdrojů, kogenerace nebo odpadů je osvobozena od všech druhů poplatků.
FR SOZE	Vzdálenost 2 km mezi dodávajícími a odběrnými místy s kumulativním výkonem výrobních zařízení pod 3 MW . Až 20 km v oblastech s nízkou hustotou sídel.	Osvobození od distribučních poplatků pro samospotřebu, výkup přebytků ale nepodporován.	Kolektivní samospotřebitelé mohou využít výhodnější tarif, musí ale spotřebovat minimálně 50 % vyrobené elektřiny.	Členství v SOZE není omezeno, členem může být každý koncový spotřebitel.
FR OES	Stejně jako SOZE	Při splnění podmínek organizace jsou OES zvýhodněny v tendrech na výkup elektřiny (analogické k PPA kontraktům)	Stejně jako SOZE	Členství v OES není omezeno, faktickou kontrolu ale provádějí jen fyzické osoby, místní samosprávy a SME.
IT 	Sdílení elektřiny v rámci ES je omezeno pouze stejnou napěťovou úrovní členů ES.	Každý člen ES nadále hradí v plné výši faktury svému dodavateli elektřiny, ale pravidelně dostává od společenství částku za sdílení energie z garantovaných příspěvků . Tento nezdaňovaný příspěvek je ve skutečnosti ekvivalentem snížení účtu za energie.	Každý člen ES musí nainstalovat inteligentní měřič, schopný v reálném čase sledovat údaje týkající se výroby, samospotřeby, přenosu a odběru z energetické sítě.	SOZE – limit na instalovanou kapacitu jednoho zařízení je 1 MW.
NL 	Není vymezeno . Doposud byly omezeny prodeje přebytků pouze zpět dodavateli elektřiny, což je nově na výjimku rozvolněno a ES jsou v tzv. experimentálním režimu. Držitel výjimky se může stát výrobcem, dodavatelem a provozovatelem místní elektrické sítě.	Individuální podpora výkupními cenami na projektové bázi, samospotřeba (spadají tam i ES) umožňuje osvobození od licence na prodej elektřiny.	Není uvedeno, ale smart metery jsou v NL již povinné.	Členství je omezeno na fyzické osoby, místní samosprávy a SME.

Zdroj: Souhrn výsledků studie

4.2 Podpora energetických společenství

V roce 2022 byla založená iniciativa Evropské komise The Energy Communities Repository⁷, která slouží k pomoci místním aktérům (občanům, místním orgánům státní správy a podnikům) se zakládáním a prosazováním projektů „čisté“ energie řízených energetickými komunitami v městských oblastech po celé Evropě. Iniciativa přispívá ke spravedlivému přechodu ke klimatické neutralitě, který občanům umožňuje převzít odpovědnost za spotřebu a výrobu energie. Představuje model komplexního systému podpory a některé z analyzovaných zemí podobný systém vyvinuly na národní úrovni. Kromě užitečných informací a praktických příruček obsahuje možnost využití technické podpory a konceptu one-stop-shop (vše na jednom místě).

Přehled portálů, sloužících k různostranné podpoře zájemců o zakládání a vývoj energetických společenství v analyzovaných zemích, uvádí následující tabulka.

Tabulka 5. Přehled organizací, poskytujících komplexní podporu pro ES.

Země	Název	Druh podpory	Odkaz
Rakousko	Österreichischen Koordinationsstelle für Energiegemeinschaften	Poskytuje pomoc při zakládání SOZE a OES. Zajišťuje, aby procesy pro zakládání a provozování ES byly jednoduché, efektivní, rychlé a transparentní. Kromě toho provádí monitoring a vyhodnocení uplatňování ES.	https://energiegemeinschaften.gv.at/koordinationsstelle/
Německo	Energiewende Jetzt e.V.	Podporuje zakládání a rozvoj energetických společenství, vývoj a testování nových obchodních modelů, rozvoj dovedností odpovědných osob v komunitních energetických společenstvích, např. prostřednictvím školení, konferencí, vzájemné podpory, spolupráci a networkingu účastníků komunitní energetiky v Německu, Evropě a po celém světě.	https://www.energiegenossenschaften-gruenden.de/
Francie	Énergie Partagée	Podporuje místní projekty výroby energie z obnovitelných zdrojů po celé Francii, včetně financování projektů.	https://energie-partagee.org/
Itálie	My Green Energy	Podporuje energetickou transformaci obcí, provádí vyhodnocení proveditelnosti projektu vč. financování, zpracování návrhu projektu a správy	https://www.mygreenenergy.it/

⁷ European Commission. Energy Communities Repository. European Commission [online]. Bruxelles: European Commission, c2023 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: https://energy-communities-repository.ec.europa.eu/index_en

		dokumentace, nabízí podporu při výběru dodavatele pro výstavby systémů OZE.	
Nizozemsko	Greenchoice	Greenchoice podporuje více než 120 místních energetických společností, pomáhá v získávání místní podpory a náborem členů, nabízí výhodnou výkupní cenu elektřiny a zajišťuje administrativu.	https://www.greenchoice.nl/

Kromě portálů komplexní podpory nebo národních kontaktních míst v každé zemi existuje systém podpůrných programů, cílených buď přímo na kolektivní samospotřebu nebo na využití obnovitelných zdrojů energie. Malá společenství však zpravidla nemají kapacitu na posouzení možností využití a splnění požadavků dotační podpory a většinou musí k tomu využít poradenské služby nebo národní kontaktní místo. Přehled veškerých dotačních titulů, vhodných pro energetická společenství, nebyl předmětem této studie.

Kromě toho, určitou informační a poradenskou podporu mohou ES získat od provozovatele distribuční soustavy, se kterým musí uzavřít určitý druh smlouvy.

5 KOMUNITNÍ ENERGETIKA V RAKOUSKU

Energetické komunity představují nový milník rakouské energetiky. Dávají obyvatelům novou příležitost společně využívat energii. Výhody, plynoucí z rozvoje komunitní energetiky pro její účastníky a stát, jsou zřejmé: proaktivní účast na energetické transformaci, rozšiřování decentralizovaných energetických systémů, využívání ekonomických pobídek a posilování regionálního hodnotového řetězce.

Díky flexibilnímu složení energetických společenství mohou jejich členové vyrábět, skladovat, prodávat a spotřebovávat energii i mimo hranice svého majetku.

Zjednodušeně řečeno, energetická komunita je spojení nejméně dvou účastníků za účelem společné výroby a využití energie.

Legislativní balíček pro rozšíření obnovitelné energie (Erneuerbaren-Ausbau-Gesetzpaket – **EAG-Paket**) byl schválen v Rakouské národní radě 7. července 2021 a velká část nových předpisů vstoupila v platnost 28. července 2021.

Cílem těchto zákonů je do roku 2030 převést zásobování země na 100 % elektřiny (v celkové bilanci) z obnovitelných zdrojů energie a do roku 2040 dosáhnout klimatické neutrality. S EAG jsou v Rakousku implementovány důležité specifikace z „balíčku čisté energie pro všechny Evropany“ (CEP) Evropské unie. Součástí toho je i možnost vytváření energetických společenství.

Díky „malé novele Zelená elektřina 2017“ (kleinen Ökostrom-Novelle 2017) byla v Rakousku už v té době vytvořena možnost, aby několik osob společně vyrábělo a využívalo elektřinu na jednom pozemku (společné výroby: využití systému vedení v budově několika stranami).

Model energetických společenství jde mnohem dále. S novým právním rámcem je poprvé možné, aby obyvatelé společně *vyráběli, skladovali, spotřebovávali a prodávali* energii i mimo budovy nebo pozemky v jejich vlastnictví.

Nové předpisy definují dva modely energetického společenství: lokálně omezené „společenství pro obnovitelné zdroje energie“ (SOZE) a „občanské energetické společenství“ (OES), které není v Rakousku geograficky omezené.

5.1 SOZE

SOZE má možnost vyrábět, skladovat, spotřebovávat a prodávat energii (elektřinu, teplo nebo plyn) z obnovitelných zdrojů. SOZE využívají zařízení provozovatele sítě a musí být vždy umístěné v oblasti s povolením (*Konzessionsgebiet*) jednoho provozovatele sítě.

SOZE jsou tak omezeny na „okolní oblasti“ definované určitou úrovní elektrické soustavy. Účastníci lokálního SOZE jsou vzájemně propojeni v rámci sítě nízkého napětí. Pokud jsou zahrnuti také úrovně sítě vysokonapěťového připojení a vyšší, jedná se o tzv. regionální SOZE.

Členy nebo akcionáři SOZE mohou být fyzické nebo právnické osoby, obce, místní úřady nebo dokonce malé a střední podniky. Musí být ale umístěny v blízkosti společného výrobního zařízení.

Existuje poměrně velký počet právních forem možných pro SOZE, od sdružení po kapitálové obchodní společnosti, důraz je ale přitom kladen na neziskový status. Hlavním účelem společenství pro obnovitelné zdroje energie nemůže být finanční zisk, tato skutečnost musí být zakotvena ve stanovách nebo vyplývat z organizační formy energetického společenství.

5.1.1 Národní legislativa

Právní rámec pro SOZE definuje zaprvé část 6 EAG (Erneuerbaren-Ausbau-Gesetz) a zadruhé § 16c ElWOG (Elektrizitätswirtschafts- und -organisationsgesetz 2010). Společná ustanovení, která se vztahují jak ke společenství pro obnovitelné zdroje energie, tak i k občanskému energetickému společenství, jsou uvedena v § 16d a § 16e ElWOG.

EAG § 79 obsahuje obecná ustanovení pro SOZE:

(1) SOZE může vyrábět, spotřebovávat, skladovat nebo prodávat energii z obnovitelných zdrojů. Kromě toho je mu povoleno vykonávat činnost v oblasti agregování (*Aggregierung*) a poskytovat další energetické služby.

(2) Členy nebo akcionáři SOZE jsou fyzické osoby, obce, právnické osoby úřadů obcí, jiné veřejnoprávní právnické osoby nebo malé a střední podniky. Organizační formou SOZE může být sdružení, družstvo, spolek, kapitálová společnost nebo podobné společenství. Hlavním účelem není generování finančního zisku, což musí být uvedeno ve stanovách, pokud to nevyplývá již z organizační formy společnosti. SOZE má svým členům přinášet ekologické, ekonomické a sociální výhody. Účast je dobrovolná, v případě soukromých společností nesmí být účast v SOZE jejich hlavní obchodní nebo profesionální činností.

(3) Regulační orgán v Rakousku má nařízeno do konce prvního čtvrtletí roku 2024 zveřejnit analýzu nákladů a přínosů, aby se zjistilo, zda je zajištěna přiměřená a vyvážená účast SOZE a OES na systémových nákladech. To zahrnuje zejména náklady na bilanční energii (*Ausgleichsenergie*). Provozovatelé sítí, SOZE a OES musí předávat údaje požadované pro tento účel regulačnímu úřadu.

EAG § 80 se zabývá dotacemi pro SOZE. Kromě podpory instalace výrobního zařízení může být prostřednictvím tržní prémie dotováno až 50 % elektřiny, vyrobené z obnovitelných zdrojů a nespotřebované v rámci SOZE.

ElWOG § 16c upravuje podrobnosti účasti v SOZE a kritérium blízkého okolí:

(1) Výrobci energie se mohou podílet na SOZE, pokud nejsou ovládáni dodavatelem nebo obchodníkem s elektřinou.

(2) Výrobci a spotřebitelé energie v SOZE musí být připojeni k distribuční síti nízkého napětí a nízkonapěťové části trafostanice (lokální oblast) nebo k síti vysokého napětí a části vysokého napětí v rozvodně (regionální oblast) v oblasti s povolením jednoho provozovatele sítě.

(3) Uživatelé soustavy musí být do 14 dnů informováni o tom, ke které části distribuční sítě patří jejich odběrné místo nebo výrobní soustava.

5.1.2 Způsob zakládání, právní forma a členové

Existuje poměrně velký počet právních forem, kterých mohou SOZE nabývat, od sdružení po kapitálové obchodní společnosti, důraz je ale přitom kladen na neziskový status. Hlavním účelem společenství pro obnovitelné zdroje energie nemůže být finanční zisk, tato skutečnost musí být zakotvena ve stanovách nebo vyplývat z organizační formy energetického společenství.

Členy nebo akcionáři SOZE mohou být soukromé nebo právnické osoby, obce, místní úřady nebo dokonce malé a střední podniky, musí ale být umístěny v blízkosti výrobního zařízení.

Jedna osoba (fyzická nebo právnická) sama o sobě nemůže vytvořit energetické společenství (ES). Každé ES vyžaduje dva nebo více členů nebo akcionářů. Podniky (SME) mohou mít podíl v SOZE, ale tato účast nesmí být jejich hlavním obchodním nebo profesionálním účelem. Velké společnosti jsou z účasti v SOZE vyloučeny. Účastníkem SOZE nesmí být elektroenergetické a plynárenské společnosti, platí to i pro výrobce, kteří jsou ovládáni energetickými společnostmi (provozovatelé, dodavatelé, obchodníci s elektřinou).

5.1.3 Ostatní zúčastněné strany

Kromě základních funkcí výroby a spotřeby energie mohou energetická společenství vykonávat i další aktivity. Například mohou skladovat a prodávat energii a poskytovat další energetické služby. Určení účastníci energetického společenství nebo jiné strany tak mají možnost plnit následující úkoly.

Agregátor (Aggregator) – účastník, který obchoduje a dodává energii, aniž by spravoval své vlastní bilanční skupiny (*Bilanzkreise*). Tento obchodní model se skládá především ze sdružování a marketingu výrobního zařízení, flexibilních systémů spotřeby a ukládání energie. Využívá se k možnému zvětšení měřítka malých zařízení do obchodovatelného objemu.

Poskytovatel energetických služeb (Energiedienstleister) - je odpovědný za poskytnutí energetických služeb, například vyúčtování energií nebo opatření v oblasti energetické účinnosti, pro své zákazníky. Oproti dodavatelům energií nejsou na něj kladeny žádné specifické požadavky. Pro energetická společenství se nabízejí služby především v oblasti fakturace, energetického managementu a kontraktace výrobního zařízení.

Výrobce (Erzeuger) je právnická nebo fyzická osoba, nebo spolek, který vyrábí elektrickou energii a dodává ji do sítě. V rámci energetických společenství hrají důležitou roli. Zajišťují to, že není vyrobená elektrická energie plně dodávána do veřejné sítě, ale je k dispozici členům ES (spotřebitelům) v závislosti na denní době a chování spotřebitelů. V důsledku toho mohou profitovat jak výrobci z atraktivnější prodejní ceny, tak i spotřebitelé z nižší nákupní ceny.

Iniciátoři jsou strany, které iniciují založení energetické komunity a převezmou počáteční organizaci. Do energetického společenství se samozřejmě mohou zapojit i sami. Jako místní iniciátoři hrají zástupci municipalit důležitou roli při propojování místních obyvatel a společností: poskytováním municipálního území pro využití obnovitelných zdrojů energie a díky svému rozsáhlému know-how jsou klíčovými kontaktními osobami pro organizační otázky.

Provozovatel sítě (Netzbetreiber) odpovídá za přepravu (provozovatel přenosové soustavy) a distribuci (provozovatelé distribuční soustavy) elektrické energie a za zajištění stability sítě. V případě energetických společenství, provozovatel sítě hraje zásadní roli: jak distribuce energie od výrobce ke spotřebitelům, tak i předávání údajů z měření spotřeby a vyúčtování spadají do jeho odpovědnosti a jsou pro energetické společenství zásadní.

V současné době působí v Rakousku 122 provozovatelů distribučních sítí, z nichž každý je odpovědný za distribuci elektrické energie ve své oblasti sítě, tj. geograficky vymezené části Rakouska⁸.

5.1.4 Využívané zdroje energie

SOZE může využívat libovolný obnovitelný zdroj energie, musí ale být umístěn v „blízkém okolí“.

Obecně lze říci, že nejpreferovanějšími technologiemi ES jsou solární systémy, jelikož mohou být integrovány do široké škály zařízení a díky své modularitě se dokáží přizpůsobit jakýmkoli podmínkám. Jsou značně flexibilní v urbanistických a architektonických návrzích, poměrně nenáročné na instalaci a nevyžadují nákladnou údržbu. Kromě toho pořizovací náklady FVE dlouhodobě klesají. V posledních letech jsou tyto systémy základním kamenem systematického rozvoje chytrého měření a výroby pro samospotřebu, stávají se mimořádně populární a jsou dobře přijímány veřejností.

⁸ E-CONTROL. Netz und Netzbetreiber in Österreich: [Provozovatel sítě a sítě v Rakousku]. E-Control [online]. Wien, 2023, 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.e-control.at/konsumenten/netz-und-netzbetreiber-in-oesterreich>

5.1.5 Začlenění do energetického systému

Energetická společenství nebo jejich členové provozují výrobu a spotřebovávají, skladují nebo prodávají energii prostřednictvím distribuční nebo přenosové soustavy určitého provozovatele sítě. Určité informace musí být přitom předávány provozovateli sítě a splněny podmínky nutné pro úspěšný provoz výrobního systému nebo systému ukládání energie.

Pro SOZE je zásadní umístění v blízkém okolí. Rozhodující je připojení odběrných a výrobních soustav účastníků prostřednictvím distribuční sítě vysokého nebo nízkého napětí v oblasti s povolením stejného provozovatele sítě. To znamená, že výrobní zařízení musí být blízko od spotřebitelů. Přenos energie z výroben nebo zásobníků (typicky baterií) do odběrných systémů zúčastněných uživatelů přes napěťové úrovně sítě není povolen.

Osoby, které chtějí vytvořit SOZE, musí na požádání provozovateli sítě bez zbytečného prodlení a zdarma poskytnout informace o tom, ke které úrovni distribuční sítě jsou jejich systémy připojeny nebo zda se nacházejí v místní nebo regionální oblasti konkrétního společenství (v procesu zakládání).

Od 1. listopadu 2021 vstoupily v platnost snížené sazby na poplatky za využití sítě pro zúčastněné spotřebitele SOZE. Snížení se týká spotřeby, která je pokryta přidělenou energií dodávanou z výroby v rámci SOZE. Sazba poplatku za využití sítě v místních SOZE je snížena o 57 %.

Společnost Österreichs Energie a Asociace rakouských elektroenergetických výroben (Vereinigung Österreichischer Elektrizitätswerke) poskytují zájemcům k dispozici vzorové smlouvy pro založení SOZE.

5.1.6 Příklady energetických společenství

5.1.6.1 Gänserndorf

Nový zákon EAG byl poprvé implementován v Rakousku v Gänserndorfu, kde se v říjnu 2021 objevilo první rakouské SOZE k zásobování obyvatel lokálně vyrobenou elektřinou. Hlavním zdrojem energie jsou fotovoltaické systémy umístěné na střeších domácností. S členským poplatkem 1 euro měsíčně mohou zájemci prodávat nebo nakupovat elektřinu přímo od sousedů a ušetřit až do 5 centů za kWh. SOZE profituje z nižších poplatků za využití sítě a daňových slev. SOZE Gänserndorf je první z několika SOZE v celém Rakousku, které založilo neziskové sdružení „e-Gemeinschaft.at“ a bude pokračovat v jejich zakládání. Toto sdružení se tak stará o veškeré formality, spojené se vznikem SOZE, včetně vyúčtování, a uvádí, že zakládání SOZE pořád ještě není jednoduché, jelikož většina provozovatelů sítě není na implementaci nového zákona připravena nebo je připravena nedostatečně.

Na jedné straně se mohou stát členem SOZE obyvatelé, kteří vyrábějí elektřinu – například prostřednictvím svého fotovoltaického systému – a chtějí ji prodávat, a na druhé straně ti, kteří chtějí čistou elektřinu nakupovat. Energie vyrobená v rámci energetického společenství je sdílena mezi spotřebiteli. V současné době sdružení zahrnuje 8 výrobních míst a 16 spotřebitelských.

5.2 OES

Pro OES platí podobná nařízení jako pro SOZE. Na rozdíl od SOZE smí OES vyrábět, skladovat, spotřebovovat a prodávat pouze elektrickou energii. OES není omezena na obnovitelné zdroje a může zasahovat do oblastí s povolením několika provozovatelů sítě v celém Rakousku.

V OES mohou být členy nebo akcionáři také fyzické a právnické osoby, a platí i to, že by se OES neměla zaměřovat na dosažení zisku. Stejně jako u SOZE musí být toto pravidlo zakotveno ve stanovách nebo vyplývat z organizační formy energetického společenství.

5.2.1 Národní legislativa

Občanské energetické společenství je podle EAG právnická osoba, která vyrábí, spotřebovává, ukládá nebo prodává elektrickou energii, zabývá se agregováním nebo poskytuje energetické služby svým členům.

Obecné podmínky pro občanská energetická společenství jsou definovány v **§ 16b EIWOG**.

EIWOG § 16b (1) Občanské energetické společenství může vyrábět, spotřebovávat, skladovat nebo prodávat elektrickou energii. Může také působit v oblasti agregování a poskytovat další služby, například, spojené s energetickou účinností nebo služby nabíjecí stanice pro elektromobily.

(2) Členy nebo akcionáři OES mohou být fyzické nebo právnické osoby a místní orgány státní správy. OES mohou mít organizační formu sdružení, družstva, spolku, kapitálové společnosti nebo podobného sdružení. Hlavním účelem není generování finančního zisku, což musí být uvedeno ve stanovách, pokud to nevyplývá již z organizační formy společenství. OES mají být zorganizována tak, aby svým členům přinášela environmentální, ekonomické a sociální výhody. Účast v OES je dobrovolná.

(3) Ovládání OES je omezeno na fyzické osoby, místní úřady a malé podniky, pokud tyto nepůsobí jako dodavatelé energie. Ovládání je určeno tím, že společníci nebo akcionáři tvoří většinu potřebnou ke změně stanov pro vybranou formu společnosti.

(4) Zařízení včetně skladování elektřiny v občanských energetických společenstvích může být finančně podpořeno v souladu s ustanoveními EAG.

(5) Množství elektřiny z obnovitelných zdrojů, které je vyrobeno v OES, ale není spotřebováno, lze dotovat prostřednictvím tržních premií až do výše 50 % celkového objemu elektřiny vyrobené v rámci OES.

Společná ustanovení pro SOZE a OES

EIWOG § 16d (1) Uživatelé sítě mají přednostní právo účasti v energetickém společenství vůči provozovatelům sítí.

(2) Provozovatelé sítí musí být informováni o zakládání energetických společenství, stejně jako o údajích a případných změnách ve společenství (např. účastníci, odběrné a výrobní zařízení, počty měřičů, čistý podíl účastníků ve výrobních soustavách). Provozovatelé sítí jsou povinni tyto údaje neprodleně zpřístupnit regulačnímu úřadu.

(3) Kromě toho musí energetické společenství uzavřít příslušné dohody o správě dat, provozu, nesení nákladů, odpovědnosti a pojištění.

(4) Nad rámec odstavce 2 musí energetické společenství na vyžádání poskytnout regulačnímu orgánu další informace a údaje.

(5) Pravomoc provozovat a nakládat s výrobním zařízením má energetické společenství. Pro zajištění provozu a údržby svého výrobního zařízení může ES využít třetí stranu.

(6) Energetické společenství musí využívat služeb licencovaného provozovatele sítě.

EIWOG § 16e shrnuje podmínky pro měření spotřeby a vyúčtování:

(1) Provozovatelé sítě jsou povinni měřit spotřebu, nakupované a prodávané množství elektřiny. Inteligentní měřicí zařízení musí být nainstalováno do dvou měsíců. Provozovatelé sítí musí naměřené hodnoty zpřístupnit jak dodavatelům, tak i energetickému společenství co nejdříve, nejpozději následující den po obdržení. Údaje musí být zpřístupněny prostřednictvím zákaznický přívětivého a bezplatného webového portálu s vhodnými bezpečnostními opatřeními.

(2) Údaje Pro OES musí být rovněž zpřístupněny provozovatelům všech sítí, do nichž OES spadá.

(3) Provozovatel sítě je rovněž zodpovědný za přidělování energie podle statického nebo dynamického koeficientu/ přidělovacího klíče (*Aufteilungsschlüssel*), podle dohody v rámci energetického společenství.

5.2.2 Způsob zakládání, právní forma a členové

OES nejsou omezené právní formou, důležitý je pouze neziskový status společenství. Na rozdíl od SOZE, společnosti dodávající energii mohou být členem OES, ale rozhodovací pravomoc ve společenství mohou mít pouze fyzické osoby, místní úřady a malé podniky. Střední a velké společnosti jsou z toho vyloučeny. Energetická společenství mohou ze zákona působit na trhu jako dodavatelé energie a energii prodávat.

5.2.3 Začlenění do energetického systému

OES může působit na energetickém trhu celého Rakouska, a proto může zahrnovat oblasti s povolením různých provozovatelů distribučních soustav. Za sdílené užívání veřejné sítě se hradí poplatky za užívání systému v souladu s EIWOG 2010 a z něj vycházející vyhláškou o poplatcích za užívání systému; zvláštní úprava v podobě zvýhodněného poplatku za využití sítě se neplánuje.

Dotčení provozovatelé sítí musí být informováni o zřízení energetického společenství a následujících údajích a veškerých jejich změnách:

- popis systému výroby (případně systémů ukládání) s uvedením čísla měřiče,
- systémy spotřeby členů ES s uvedením čísel měřičů,
- podíl členů (spotřebitelů) ve výrobní soustavě a způsob distribuce vyrobené energie,
- alokace (přebytečná dodávka) vyrobené energie, která není spotřebována členy – po čtvrthodinách,
- přijímání a odstoupení členů ES,
- zánik energetického společenství nebo demontáž výroby.

Provozovatelé sítí jsou povinni neprodleně zpřístupnit uvedené údaje regulačnímu úřadu za účelem kontroly dodržování zákonných požadavků.

Provozovatel sítě má povinnost podle § 16e EIWOG 2010:

- měřit odběr systémů spotřeby zúčastněných uživatelů sítě a také napájení a odběr výrobních systémů měřičem zátěžového profilu nebo pod limity § 17 odst. 2 inteligentním měřicím zařízením podle k § 7 odst. 1 Z 31. Pokud nejsou odběrné systémy vybaveny inteligentním měřicím zařízením, musí je provozovatel sítě nainstalovat do dvou měsíců. Při použití inteligentních měřicích zařízení je třeba každou čtvrt hodinu měřit, odečítat a snižovat hodnoty spotřeby o přidělenou vyrobenou energii pro účely vyúčtování podle § 23 odst. 5.
- co nejdříve, nejpozději následující den, zpřístupnit naměřené čtvrt hodinové hodnoty výroben a odběrných zařízení zúčastněných uživatelů sítě dodavatelům a energetickému společenství v souladu se stanovenými pravidly trhu. V případě OES to musí být provedeno s ohledem na výměnu údajů v souladu s odstavcem 2. Tyto hodnoty budou rovněž bezplatně zpřístupněny ES a jeho účastníkům ve strojově čitelném formátu prostřednictvím zákaznický přívětivého webového portálu. Za tímto účelem musí provozovatelé sítí přijmout opatření pro bezpečnou identifikaci a autentizaci ES na webovém portálu a také pro šifrovaný přenos dat podle současného stavu techniky.

5.2.3.1 Způsoby sdílení elektřiny

U současných systémů sdílení se rozlišuje statické a dynamické sdílení. V případě statické alokace je každému členovi přidělen předem dohodnutý pevný podíl společně vyrobené elektřiny. V případě dynamické alokace probíhá alokace podle příslušného spotřebního chování členů a může se tedy měsíčně lišit.

Hodnoty se určují podle následujících pravidel:

1. Přidělování musí být prováděno každou čtvrt hodinu a je omezeno na spotřebu energie příslušné soustavy zúčastněného uživatele sítě v příslušné čtvrt hodině;
2. Statická nebo dynamická část vyrobené energie přidělená měřicímu bodu v zařízení zúčastněného uživatele sítě musí být zaznamenána samostatně a uvedena ve vyúčtování.

Výhodou statického přidělování je i to, že je snadno pochopitelné a srozumitelné pro jednotlivé členy. Dynamické přidělování je složitější, ale hospodárnější díky optimalizované distribuci vyrobené elektřiny.

6 KOMUNITNÍ ENERGETIKA V NĚMECKU

Směrnice RED II je implementována do německé národní legislativy pomocí Zákona o obnovitelných zdrojích energie (Erneuerbare-Energien-Gesetz – EEG 2021). Zákon umožňuje výrobu pro vlastní spotřebu jednotlivcům. Společně působící samospotřebitelé (prosumers) ale nejsou v zákonu definováni. Stejně tak zákon nedefinuje SOZE. Přesto se komunitní energetika v Německu poměrně rychle vyvíjí již od roku 2006.

V roce 2016 v zemi existovalo 1 747 energetických společností s následujícími druhy činností:

- 1 516 se zabývá výrobou energie,
- 105 kromě výroby má vlastní distribuční síť (např. bioenergetické vesnice),
- 20 se kromě výroby zabývá také distribucí energie bez vlastní sítě,
- 149 provozuje síť a distribuuje teplo a/nebo elektřinu, ale nevlastní výrobní zařízení,
- 16 prodává teplo nebo elektřinu, aniž by měli vlastní síť nebo vlastní výrobní zařízení⁹.

Jelikož SOZE v současné době není v národní legislativě definováno, budeme se v dané kapitole zabývat pouze OES.

6.1 OES

Novela zákona o družstvech (Genossenschaftsgesetzes) v roce 2006 otevřela atraktivní perspektivy pro založení společností a nabídla právní rámec pro spolupráci obyvatel. Obyvatelé se tak mohli stát členy energetického společenství s malými finančními investicemi, často jenom 100 eur. Kromě toho systém dvacetileté finanční kompenzace za výrobní zařízení pro energii z obnovitelných zdrojů podle zákona o obnovitelných zdrojích energie (EEG) zajistil jistotu v plánování a lepší ekonomické postavení ES.

Díky kontrole ze strany svých členů a nezávislé kontrole ze strany družstevních svazů je družstvo/společenství právní formou s vysokou mírou insolvenčního zajištění. Od roku 2006 díky tomu v Německu nastal boom zakládání energetických společností. V roce 2020 jich bylo v celé zemi přes tisíc s téměř 200 000 členy.

Směrnice RED II dává každému spotřebiteli základní právo vyrábět, skladovat a prodávat elektřinu z obnovitelných zdrojů. OES dostávají stejná práva. Konkrétně jsou vytvořeny dva nové právní principy. Na jednu stranu by měla být elektřina z OZE pro vlastní spotřebu osvobozena od všech možných daní, poplatků a příspěvků. Členské státy se však od toho mohou odchýlit ve třech případech:

- pokud je elektřina vyráběna v systému s výkonem vyšším než 30 kilowattů;
- pokud vlastní výroba představuje více než osm procent celkové výrobní kapacity v příslušném členském státě;
- pokud v členském státě existuje účinná podpora vlastní spotřeby a výše zmíněné poplatky nenaruší tuto podporu.

V současné době pro systémy s instalovaným výkonem 10 kilowattů a více nebo s objemem vyrobené elektřiny 10 000 kilowatthodin se hradí přiměřené poplatky na obnovitelné zdroje podle EEG.

⁹KAHLA, Franziska, Lars HOLSTENKAMP, Jakob R. MÜLLER a Heinrich DEGENHART. Development and State of Community Energy Companies and Energy Cooperatives in Germany. Arbeitspapierreihe Wirtschaft & Recht: Working Paper Series in Business and Law [online]. Lüneburg: Universität Lüneburg – Institut für Finanz- und Rechnungswesen (IFR), 2017, 05/2017, (27), 1-37 [cit. 2023-06-26]. ISSN 1866 – 8097. Dostupné z: https://www.buendnis-buergerenergie.de/fileadmin/user_upload/wpbl27_BEG-Stand_Entwicklungen.pdf

6.1.1.1 Výroba pro vlastní spotřebu

Druhou právní zásadou je, že výroba pro vlastní spotřebu musí být umožněna v rámci komunity. Kolektivní výrobou pro vlastní spotřebu se zde rozumí skupina nejméně dvou prosumerů působících společně ve stejné budově. S kolektivní výrobou pro vlastní spotřebu lze zacházet odlišně od individuální pouze v případě, že je řádně odůvodněná a přiměřená. Německé předpisy pro individuální prosumery by musely být převedeny na kolektivní úroveň.

Směrnice EMD uděluje všem spotřebitelům právo prodávat vlastní vyrobenou elektřinu, aniž by podléhali nepřiměřeným administrativním požadavkům. Současné německé energetické právo naopak určuje velké množství administrativních požadavků. Ty spotřebitelům prakticky znemožňují prodej elektřiny, kterou si sami vyrobili. Pouze pokud budou tyto požadavky zjednodušeny v německém právu, budou moci prosumeri skutečně uplatňovat své právo obchodovat s elektřinou.

Jeden z nejdůležitějších požadavků směrnice RED II je ten, že členské státy musí ve svých podpůrných programech zohlednit zvláštní postavení komunitní energetiky, aby ES mohla žádat o podporu za stejných podmínek jako ostatní účastníci trhu. Cílem je zajistit, aby se financování pro zařízení využívající OZE udělovalo ve výběrových řízeních. Výběrová řízení však mohou znevýhodnit ES, například proto, že jsou méně schopni nést investiční rizika a náklady na administrativní řízení než velcí hráči v energetice. Proto směrnice RED II umožňuje výjimky pro malé systémy. Systémy pod 500 kW (3 MW nebo 3 výrobní jednotky v případě využití větrné energie) mohou být v současné době financovány prostřednictvím pevné výkupní ceny. Systémy do 1 MW (6 MW nebo 6 výrobních jednotek v případě využití větrné energie) se nemusí zúčastnit výběrových řízení.

6.1.2 Národní legislativa

Základ novelizace EEG 2021 pro ES:

- Byla přijata různá individuální opatření ke zlepšení akceptace energetické transformace. Do rozšiřování větrné energetiky se mohou v budoucnu přímo zapojit obce. Výroba pro vlastní spotřebu se zvýšila na zařízení do 30 kW a upravil se i rámec pro model „elektřina pro nájemníky“ (*Mieterstrom*). V rámci tohoto modelu může provozovatel obnovitelného zdroje energie prodávat vyrobenou energii majitelům bytových jednotek nebo nájemníkům daného domu, kteří se nachází v bezprostřední blízkosti zdroje. Dodávka elektřiny musí být od zdroje ke spotřebiteli realizovaná mimo veřejnou distribuční síť.
- Důležitým bodem je také přechodné financování starých výroben, kterým končí dvacetiletá lhůta financování. Jedná se o vyřazené pobřežní větrné turbíny, jejichž finanční odměňování vyprší 31. prosince 2020 nebo 31. prosince 2021, nebo vyřazená zařízení, která nejsou pobřežními větrnými turbínami a mají instalovaný výkon do 100 kilowattů. Ostatní systémy nebudou dotovány podle EEG 2021 pomocí výkupních cen. Pro tyto systémy zbývá přechod na výrobu pro vlastní spotřebu nebo jiný obchodní systém.

Zákon EEG 2021 definuje OES pouze ve spojení s využitím větrné energie.

Podle EEG 2021 občanské energetické společenství je jakékoli společenství:

- a) které tvoří alespoň deset fyzických osob jako členové s právem hlasu nebo akcionáři s právem hlasu,
- b) ve kterém mají alespoň 51 % hlasovacích práv fyzické osoby, které měly alespoň jeden rok před podáním nabídky hlavní bydliště ve městě nebo okrese, ve kterém má být postavena větrná turbína, v souladu s § 21 nebo § 22 federálního zákona o registraci a
- c) ve kterém žádný ze společníků nebo akcionářů nemá více než 10 procent hlasovacích práv ve společnosti, přičemž v případě spojení více právnických osob nebo partnerství k vytvoření společenství postačí, pokud každý ze společníků splňuje požadavky a) až c).

6.1.2.1 Ohlašovací a oznamovací povinnosti podle energetického zákona.

V první řadě musí ES předložit tzv. prohlášení o shodě (*Konformitätserklärung*) každého roku do 28. února. Provozovatelé výroben jsou povinni poskytnout provozovateli sítě veškeré údaje potřebné pro závěrečné vyúčtování za předchozí rok. Jedná se zejména o oznamování dodaných kilowatthodin, zda je provozovatel osvobozen od daně z elektřiny nebo zda byly například vystaveny regionální certifikáty. Toto prohlášení se obvykle provádí tím způsobem, že provozovatel sítě požádá o nahlášení stavu měřičů ke konci každého roku.

Provozovatelé zařízení na biomasu musí plnit i další zvláštní oznamovací povinnosti, jako je podávání zpráv o „druhu a množství vstupních materiálů“. Tato zpráva je důležitá pro provozovatele sítě, jelikož jim poskytuje informace o typu biomasy, ze které byla vyrobena elektřina. Dále musí být předány informace o využití tepla a použité technologii.

Samospotřebitelé (prosumers) jsou rovněž povinni (kromě prohlášení o shodě) neprodleně poskytnout odpovědnému provozovateli sítě veškeré informace potřebné pro řádné zpracování poplatku na rozvoj OZE: pokud se jedná o provozovatele distribuční soustavy, musí být ohlášení provedeno do 28. února každého roku, v případě oznamovací povinnosti vůči provozovateli přepravní soustavy se lhůta prodlužuje o tři měsíce do 31. května. Nahlášen musí být naměřený vlastní vyrobený proud. Pokud není k dispozici žádné měření, může provozovatel sítě odhadnout podíl vlastní vyrobené elektřiny.

Provozovatelé výroben by se také měli registrovat k placení dani z elektřiny. Daň z elektřiny je v podstatě samovyměřovací daní, kterou si musí daňový poplatník (v tomto případě provozovatel výrobní soustavy) samostatně vypočítat a uvést. Daňové přiznání se podává ročně nebo měsíčně hlavnímu celnímu úřadu na úředně předepsaném formuláři. Lhůta pro podání ročního daňového přiznání je do 31. května následujícího roku, lhůta pro podání měsíčního daňového přiznání je do 15. dne následujícího měsíce.

Dodavatel je povinen platit daň z elektřiny, pokud dodává elektřinu konečnému spotřebiteli nebo odebírá elektřinu pro vlastní spotřebu. Patří sem i klasické případy (externího) doručení třetí stranou. Kromě toho samovýrobci, kteří sami spotřebovávají elektřinu, také podléhají dani z elektřiny. V § 9 zákona StromStG jsou rovněž uvedené případy osvobození od daně z elektřiny, které je třeba vždy ověřit. Od daně z elektřiny je osvobozena například:

- elektřina, která se odebírá k výrobě elektřiny,
- elektřina, která je vyrobená v soustavách o maximálním jmenovitým výkonu 2 MW a odebírána/spotřebována v těsné blízkosti soustavy.

V případě, že kromě výroby pro vlastní spotřebu dodává ES elektřinu třetím osobám, je v právním smyslu dodavatelem energie (*Energieversorgungsunternehmen*) a musí podat prohlášení do 31. května. Například provozovatelé fotovoltaických nebo bioplynových stanic, kteří vyrobenou elektřinu dodávají příbuzným na farmě nebo nájemníkům v bytovém domě, jsou ve smyslu energetického zákona rovněž dodavatelé energie a musí dodržovat ohlašovací povinnosti. Mezi ně patří mimo jiné nahlášení provozovateli přenosové soustavy všech údajů o množství energie dodané třetí straně. Ve většině případů jsou formuláře pro ohlášení k dispozici u odpovídajícího provozovatele sítě.

Od začátku roku 2019 je otevřen webový portál registru kmenových údajů trhu (*Marktstammdatenregister*). Hlavním cílem obsáhlého oficiálního registru je generovat přesnější a spolehlivější údaje pro všechny stávající i budoucí výrobní. Registr provozuje Federální síťová agentura. Povinnost registrace se vztahuje na velké množství účastníků. Kromě provozovatelů sítí, prodejců a poskytovatelů služeb se to týká i provozovatelů výrobních systémů na obnovitelné energie nebo KVET, jako jsou fotovoltaické systémy a soukromé zásobníky elektřiny, bez ohledu na velikost. Týká se to například i provozovatelů malých systémů, jako jsou fotovoltaické systémy na střeších soukromých budov. Je nutné registrovat také nouzové generátory elektřiny a stacionární bateriová úložiště.

6.1.3 Způsob zakládání, právní forma a členové

Stejně jako v jiných analyzovaných zemích ES nejsou omezené ve výběru právní formy a způsobu zakládání. Nejčastěji používanými právními formami OES jsou zapsaná družstva, společnosti GmbH&Co.KG (společnost s ručením omezeným a komanditní společnost) a GmbH (společnost s ručením omezeným). V roce 2016 mělo 54,6 % OES právní formu družstva, 36,6 % - GmbH&Co.KG, 6,2 % - GmbH a 2,6 % jinou právní formu¹⁰.

Jedním z nejvíce přínosných způsobů založení je spolupráce ES, obcí a komunálních služeb v různých formách. V tomto případě mohou zástupci obcí a komunálních společností být členy představenstva a dozorčí rady ES, obec se může finančně podílet na ES nebo ho podpořit, například v oblasti vztahů s veřejností a správou. V případě, že kancelář energetického společenství je umístěna v obecní správě, může nabídnout všem zainteresovaným občanům kontaktní místo, mnohé obce také zdarma zpřístupňují obecní střešní plochy pro občanské energetické projekty.

V některých případech obce samy zakládají OES na základě usnesení zastupitelstva obce nebo města. S energetickým družstvem pak úzce a trvale spolupracují zástupci obce, obecní zastupitelstvo nebo zaměstnanci městských podniků.

OES může přebrat podíl v komunálních službách. Například některé OES vlastní 25procentní podíl v komunálních službách své obce. Zákazníci se tak stávají spoluvlastníky a dodávky energie se demokratizují. Komunální společnosti mají se svými odběrateli energie pevné vztahy přes podíl OES.

Zakládání OES je možné i ve spolupráci se státními bankami: na zakládání OES se tak podílejí státní a v některých případech i komerční banky, které jsou zvláště důležité při financování projektů. V některých případech přebírají dominantní funkci pro iniciaci, realizaci a správu OES.

6.1.4 Začlenění do energetického systému

Začlenění do energetického systému je možné pomocí různých obchodních modelů. Nejvíc používané z nich jsou popsány dále.

6.1.4.1 Přímá dodávka elektřiny z PV-systému

Od novelizace EEG 2012 je výkupní cena elektřiny z fotovoltaiky tak nízká, že se nabízejí možnosti přímého prodeje. Náklady na výrobu solární elektřiny jsou dostatečně nízké na to, aby byla konkurenceschopná elektřině ze sítě. Pro přímou dodávku elektřiny se používají různé modely – vlastní spotřeba, přímá spotřeba, model pronájmu, elektřina pro nájemce (*Mieterstrom*). Podstatou je zaručená zelená elektřina přímo z výroby v bezprostřední blízkosti, bez použití veřejné sítě pro přenos. Zajímavými zákaznickými segmenty jsou malí a střední podnikatelé, ale také veřejné a církevní organizace a spolky. Systémy na střeších vlastním řízených malých a středních podniků se osvědčily mnoha ES. Na jedné straně mají poměrně velké střešní plochy a obvykle mohou o přidělení ploch rozhodovat sami nebo v malém manažerském týmu. Navíc mají obvykle cenu elektřiny srovnatelnou se soukromými zákazníky. Prodej elektřiny na místě je v tomto případě ekonomicky výhodný pro obě strany.

Mnoho podniků spoléhá na zkušenosti energetického společenství, protože se nemusí zabývat konkrétním know-how provozu systému obnovitelné energie, a přesto podporuje myšlenku decentralizovaného zásobování energií. Kromě toho, pro některé vlastníky budov je ekologické chování důležité, aniž by se k němu finančně zavázali.

¹⁰ KAHLA, Franziska, Lars HOLSTENKAMP, Jakob R. MÜLLER a Heinrich DEGENHART, ref. 9, s. 26.

6.1.4.2 ES jako dodavatel elektřiny

Existují dvě základní možnosti zajištění dodávky elektřiny pro koncové zákazníky: s registrací a bez registrace jako dodavatel energie (energetická společnost (EVU) dle § 5 energetického zákona – EnWG). V každém případě tento obchodní model nelze realizovat bez partnerů a poskytovatelů služeb pro základní obchodní procesy. Poskytovatelé služeb nyní nabízejí energetickým společenstvím různé možnosti vstupu do podnikání v oblasti dodávek elektřiny. Jednotlivé OES je schopné založit a řídit novou energetickou společností pouze ve výjimečných případech. Minimální počet zákazníků se pohybuje ve čtyřmístném rozmezí, přitom výdaje na financování, know-how a personální kapacity, včetně realizovatelného obchodního modelu, jsou velmi vysoké. Obchodní model dodavatele elektřiny zahrnuje větší podnikatelská rizika než investice do fotovoltaiky, ale také větší ekonomický potenciál.

6.1.4.3 Lokální vytápění – výrobně-spotřebitelská společenství s přímými vztahy s odběrateli

S podílem obnovitelné energie kolem 17,4 % teplárenství stále zaostává za elektroenergetikou¹¹. V německém sektoru výroby elektřiny činil podíl elektřiny z obnovitelných zdrojů 46 % celkové spotřeby v roce 2022¹².

V posledních letech se v několika spolkových zemích realizuje kolektivní lokální zásobování teplem, zejména v menších, převážně venkovských obcích. Při zřizování lokálního zásobování teplem je značná část nákladů vynaložena na inženýrská opatření k uložení potrubí. Pokud se v rámci obnovy obce plánuje např. výměna kanalizačního potrubí a/nebo oprava silnic, lze zřídit místní zásobování teplem ve spojení s plánovanými úpravami levněji. Obdobná je situace při rozšiřování širokopásmové digitální sítě, zejména ve venkovských oblastech. Kromě toho místní zásobování teplem zbavuje lidi nutnosti starat se o vlastní zásobování, obstarávání paliva, údržbu a opravu kotle.

Většina dosavadních projektů byla zaměřena na využití odpadního tepla z bioplynových stanic a výhradně tepelné využití biomasy (zejména dřevní štěpky). Budoucí případy mohou zahrnovat složitější a více různorodé zdroje tepla, které lze od začátku vyvíjet lokálně. Například v mnoha průmyslových a komerčních procesech se vytváří teplo, které se nevyužívá a vypouští do životního prostředí. Takové teplo může být, jsou-li vhodné podmínky, použito přes místní síť k vytápění okolních budov. V případě nepravidelné akumulace tepla a pro optimalizaci jeho využití se používají velké centrální zásobníky tepla. Další možností je náhrada tepelného využití dřeva v letních měsících využíváním velkých solárních termických systémů. V roční bilanci může solární termický systém pokrýt až 20 procent celkové potřeby tepla.

Dalším inovativním přístupem je využití geotermální energie. Například efektivní a hospodárná varianta může být v podobě geotermálních sond pro centrální tepelné čerpadlo. Tepelné čerpadlo je poháněno elektřinou vyrobenou v kogenerační jednotce. Tento inovativní koncept byl realizován v roce 2013 v městské čtvrti v Ludwigsburgu.¹³

¹¹ AEE. WÄRME UND KÄLTE AUS ERNEUERBAREN ENERGIEN IN DEUTSCHLAND 2022: [VYTÁPĚNÍ A CHLAZENÍ Z OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE V NĚMECKU 2022]. Agentur für Erneuerbare Energien (AEE) [online]. Berlin: Agentur für Erneuerbare Energien, 2023, 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.unendlich-viel-energie.de/mediathek/grafiken/waerme-und-kaelte-aus-erneuerbaren-energien-in-deutschland-2022>

¹² AEE. GRAFIK-DOSSIER: ENTWICKLUNG DER STROMERZEUGUNG AUS ERNEUERBAREN ENERGIEN: [GRAFICKÁ DOKUMENTACE: VÝVOJ VÝROBY ELEKTŘINY Z OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE]. Agentur für Erneuerbare Energien (AEE) [online]. Berlin: Agentur für Erneuerbare Energien, 2023, 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.unendlich-viel-energie.de/mediathek/grafiken/entwicklung-der-stromerzeugung-aus-erneuerbaren-energien>

¹³ TRANSFORMING CITIES. Nahwärmenetz versorgt Neubau- und Bestandsquartier: [Lokální tepelná síť zásobuje nové i stávající prostory]. Transforming cities [online]. Baiersbrunn: Transforming cities, 2023, 16/03/2015 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.transforming-cities.de/nahwaermenetz-versorgt-neubau-und-bestandsquartier/>

6.1.4.4 Podnikání v oblasti elektromobility

Potenciál pro úspěšné propojení výroby obnovitelných energií a elektromobility roste se zvýšením množství elektřiny vyráběné ze solárních, větrných a biomasových systémů. Některé spolky pro sdílení aut zařadily do svého vozového parku elektroauta, například StattAuto Kiel (www.stattauto-hl.de).

Pro energetická společenství existuje řada projektů elektromobility, které jsou vysoce inovativní a snadno se realizují. Patří mezi ně dobíjecí stanice pro elektrokola a koloběžky nebo nabídky zapůjčení elektrokol. Například energetické společenství Odenwald ve svém areálu nainstalovalo rychlonabíjecí stanici, která je členům společenství k dispozici zdarma.

Obvykle je pro ES vhodné realizovat projekt e-mobility společně s partnery a vyhledat možnosti financování. Například komunální společnosti a další lokální dodavatelé energie mají často nejen elektro-technické znalosti, ale také vhodně umístěné prostory a přístup k zákaznické základně, která přesahuje členy ES. Sdílení aut je často již rozšířeno ve velkých městech, kde na trhu obvykle dominují zavedení poskytovatelé. Slibná zde může být spolupráce s poskytovateli carsharingu, pokud do svého vozového parku zařadili elektrovozidla.

6.1.5 Příklady energetických společenství

6.1.5.1 Odenwald

Jedním z ukázkových příkladů je společenství Energiegenossenschaft Odenwald eG (EGO) se širokým spektrem činností. EGO je zapsané družstvo se sídlem v Erbachu. Družstvo bylo založeno v roce 2009 občany okresu Odenwald a je iniciativou obcí, měst a firem z regionu a také Volksbank Odenwald eG. Občané měli velký zájem o rozšíření místních obnovitelných zdrojů energie, v mnoha případech však chyběly finanční možnosti. Kromě rozšíření obnovitelných zdrojů energie v okrese Odenwald je účelem ES zlepšení energetické účinnosti a zvýšení úspor energie. Občané, města, obce a firmy mají možnost podílet se na družstvu vkladem 100 eur a více. Na oplátku obdrží každý družstevník udržitelný výnos. Úspěch družstva se odráží v členství mnoha měst a obcí v regionu a více než 3000 soukromých osob.

Ve čtvrti Odenwald a okolí bylo realizováno téměř 90 fotovoltaických systémů o celkovém výkonu 7,4 megawattu. Za tímto účelem byla od měst, obcí, firem i soukromých osob pronajata většina střešních ploch, které následně místní partnerské firmy vybavily moderní systémovou technologií. Tyto systémy mají rozsah 8 až 300 kilowattů instalovaného výkonu. Kromě toho byly nainstalované velké systémy o výkonu 1,1 a 1,3 megawattu na otevřených prostranstvích u Beerfeldenu v Odenwaldu a na bývalé skládce v okrese Odenwald v údolí Brombach. Investice v této oblasti dosahují přibližně 14 milionů eur¹⁴.

¹⁴ ENERGIEGENOSSENSCHAFT ODENWALD. Unternehmensbeschreibung der Energiegenossenschaft Odenwald. Energiegenossenschaft Odenwald eG [online]. Energiegenossenschaft Odenwald eG, c2023, 2021 [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20220308114854/https://eg-odenwald.de/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=102

7 KOMUNITNÍ ENERGETIKA VE FRANCII

Ve Francii byla energetická transformace poprvé zmíněná v zákoně č. 2015-992 o energetickém přechodu pro zelený růst (LTECV)¹⁵, který byl schválen v roce 2015. Francie byla prvním členským státem EU, který tímto zákonem zavedl unikátní pobídky (nazývané „participační bonusy“) pro podporu finanční účasti místních účastníků v projektech využití obnovitelných zdrojů¹⁶. Zákon byl výsledkem lobbingového úsilí Kolektivu pro občanskou energii (Collectif pour l'énergie citoyenne, <https://cler.org/>), který sdružuje francouzské účastníky se zájmem o usnadnění vzniku komunitních projektů využití obnovitelné energie. Zákon zejména zjednodušil právní podmínky pro vytváření občanských projektů výroby energie z obnovitelných zdrojů tím, že otevřel akciovým společnostem a družstevním společnostem cestu k rozvoji projektů výroby z OZE, kapitalizovaných nebo částečně financovaných místními občany nebo obcemi. To usnadnilo vznik entit komunitní energetiky po celé Francii.

V roce 2021, kdy byly transponovány směrnice RED II a EMD, vydala francouzská vláda tzv. cestovní mapu¹⁷ podpory zapojení občanů do výroby obnovitelné energie s deseti opatřeními slibujícími dopracovat obecné principy přejaté ze směrnic do konkrétních prováděcích předpisů. Francouzský přístup více než v ostatních zemích akcentuje účast municipalit jako center výroby elektřiny z OZE.

Takzvané „komunitní projekty pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů“ (*projets citoyens de production d'énergie renouvelable*) se rychle rozvíjí, jejich počet se mezi lety 2014 a 2019 zvýšil pětinasobně. Na konci roku 2019 v zemi existovalo 240 komunitních projektů pro OZE. Celkem tyto projekty představují 382 MW instalovaného elektrického výkonu a dodávají ročně 786 GWh elektřiny, zahrnují 25 000 až 30 000 občanů a celkové investice ve výši 370 milionů eur.¹⁸ Většina z nich (76 %) využívá střešních fotovoltaických systémů, projekty s větrnými elektrárnami představují 16 % a zbývajících 10 % je rovnoměrně rozděleno mezi malé vodní elektrárny a projekty s využitím bioplynu a biomasy.¹⁹ Do roku 2022 stoupl počet registrovaných komunitních projektů až na 551, z toho 375 municipálních projektů tzv. „vesnických elektráren“ (*Centrales villageoises en France*).²⁰

Všechny projekty jsou podporované asociací Énergie Partagée (<https://energie-partagee.org/>), která sdružuje a podporuje občanské projekty pro výrobu energie z obnovitelných zdrojů. Énergie Partagée zahrnuje zároveň sdružení – Energy Partagée Association (EPA) – které podporuje energetické komunity, a finanční platformu – Énergie Partagée Investissement (EPI) – která pomáhá zorganizovat kampaně na získávání kapitálu a spravovat rozdělování dividend akcionářům. Asociace je podporována francouzskou Agenturou pro ekologickou transformaci (Agence de la transition écologique – ADEME).

¹⁵ FRANCIE. LOI n° 2015-992 du 17 août 2015 relative à la transition énergétique pour la croissance verte (1). In: . Légifrance, 2015. Dostupné také z: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000031044385/>

¹⁶ Tamtéž, L. 314–28, článek 111.

¹⁷ FRANCIE. 10 mesures en faveur des énergies renouvelables citoyennes. In: . Ministère de la transition écologique, 2021. Dostupné také z: https://www.ecologie.gouv.fr/sites/default/files/21191_10MesuresEnergiesRenouvelablesCitoyenne_def_light.pdf

¹⁸ BOUMARD, Erwan, ed. RAPPORT D'ACTIVITÉ: 2018. Énergie Partagée [online]. Vaulx-en-Velin: Énergie Partagée, 2023, 04/2018 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://energie-partagee.org/wp-content/uploads/2020/05/Rapport-dactivite%CC%81-2018-web.pdf>

¹⁹ SEBI, Carine a Anne-Lorène VERNAY. Community renewable energy in France: The state of development and the way forward. Energy Policy [online]. 2020, 147 [cit. 2023-06-26]. ISSN 03014215. Dostupné z: doi:10.1016/j.enpol.2020.111874

²⁰ SEIGNEUR, Vincent Jacques le (ed.). OBSERVER #2: Projets citoyens [online]. 2022 [cit. 2023-21-08]. Dostupné z: https://energies-renouvelables.org/wp-content/uploads/2022/09/journal-eolien.org-Perspectives-2-3.RDpdf_.pdf

7.1 SOZE

Ve Francii SOZE je definováno v novele zákona č. 2019-1147 ze dne 8. listopadu 2019 o energii a klimatu. Tato definice zahrnuje francouzskou definici kolektivní samospotřeby, ale rozvíjí ji dále. SOZE je autonomní právní subjekt založený na otevřené a dobrovolné účasti. Sdružuje akcionáře a/nebo členy, kteří jsou umístění geograficky blízko projektům s využitím obnovitelné energie, ke kterým se přihlásilo a které vyvinulo ES. Nakonec musí mít za primární cíl poskytnutí svým akcionářům nebo členům nebo území, ve kterém působí, environmentální, ekonomické nebo sociální výhody, spíše než usilovat o zisk.

Energii vyrobenou z obnovitelných zdrojů zařízeními společenství lze také sdílet mezi členy nebo akcionáři. Na druhou stranu SOZE nemůže vlastnit distribuční síť. Novela zákona o energii a klimatu však specifikuje, že provozovatelé veřejných distribučních sítí musí spolupracovat se SOZE, aby usnadnili přenosy energie v rámci uvedených společenství.

Přijatá novela dále upřesňuje i ustanovení týkající se individuální samospotřeby za účelem harmonizace francouzského práva s evropskou směrnicí. Výrobní pro vlastní spotřebu tak může být vlastněna nebo řízena třetí stranou. Třetí strana může být pověřena instalací a správou, zejména údržbou výrobního zařízení za předpokladu, že bude i nadále podléhat pokynům aktivního spotřebitele. Samotná třetí strana se nepovažuje za aktivního spotřebitele. Rozšířená kolektivní samospotřeba podle současných ustanovení může fungovat pouze v síti nízkého napětí, což vylučuje velké spotřebitele elektřiny.

V březnu 2020 byla zvýšena hranice pro výběrová řízení na zařízení s výkonem 300 kW nebo vyšším.

7.1.1 Národní legislativa

Podle článku L.211-3-2. zákona o energii a klimatu *společenství pro obnovitelné zdroje energie* lze považovat za samostatnou právnickou osobu, která:

- je založena na otevřené a dobrovolné účasti;
- je účinně kontrolována akcionáři nebo členy, umístěnými v těsné blízkosti projektů využití obnovitelných zdrojů energie, ke kterým se přihlásila a zrealizovala je. Jejimi akcionáři nebo členy jsou fyzické osoby, malé a střední podniky, místní orgány státní správy nebo jejich skupiny;
- jejím primárním cílem je poskytovat svým akcionářům nebo členům, nebo místní komunitě, ve které působí, environmentální, ekonomické nebo sociální výhody, spíše než usilovat o zisk.

SOZE má právo:

- vyrábět, spotřebovávat, ukládat a prodávat energii z obnovitelných zdrojů, mimo jiné prostřednictvím dohod o nákupu elektřiny z obnovitelných zdrojů;
- sdílet v rámci komunity energie z obnovitelných zdrojů, vyrobenou jednotkami ve vlastnictví uvedeného společenství;
- získat přístup ke všem relevantním energetickým trhům napřímo nebo prostřednictvím agregátora.

Podle této definice mohou být místní orgány státní správy členy SOZE, což představuje nový, poměrně silný impuls pro zapojení místních úřadů do rozvoje lokální komunitní energetiky.

7.1.2 Způsob zakládání, právní forma a členové

Členství: Každý koncový spotřebitel elektřiny se může zapojit do systému kolektivní samospotřeby, pokud jsou splněny požadavky na blízkost, a spotřebitel se stává členem požadovaného právního subjektu – *Personne Morale Organisatrice (PMO)* (organizována právnická osoba).

Vlastníci výrobního zařízení: výrobu může vlastnit společenství nebo ji může vlastnit a spravovat samostatný subjekt. Vlastník je považován za dodavatele elektřiny, ale nemusí procházet standardním procesem registrace a licencování.

Spotřebitelé: pouze členové právnické osoby SOZE mohou mít prospěch ze samospotřeby elektřiny vyrobené fotovoltaickým zařízením.

Provozovatel distribuční soustavy (PDS): společnost Enedis je PDS pro většinu Francie. Účastníci kolektivní samospotřeby s ní podepíší smlouvu o samospotřebě a Enedis řídí distribuci elektřiny vyrobené zařízením ES mezi účastníky v 30minutových časových intervalech. Enedis také zajišťuje proces připojení výrobního zařízení k síti.

Dodavatel elektřiny: Každý samospotřebitel si může vybrat svého vlastního dodavatele elektřiny na volném trhu, který odpovídá za to, že spotřebitelům poskytne veškerou poptávanou elektřinu, která není pokryta samospotřebou, a na základě údajů PDS ji spotřebiteli vyúčtuje. Dodavatel elektřiny je odpovědný za vyrovnávání poptávky a nabídky a také vybírá odpovídající daně a poplatky od spotřebitelů za samospotřebu elektřiny.

Obchodní model projektů pro OZE nebo SOZE je ve Francii vysoce citlivý na veřejnou podporu, jelikož její přítomnost určuje dostupné finanční zdroje pro ES. Ve Francii se ES obvykle zaměřují na shromažďování investic od občanů na nákup a místní instalaci zařízení na výrobu energie z OZE. Jen některé z nich diverzifikují své aktivity tak, aby zahrnovaly, například, opatření k úsporám energie. ES vytvářejí příjmy převážně prodejem obnovitelné elektřiny a těží z výhod feed-in tarifu. Jejich finanční udržitelnost silně závisí na velikosti projektu, který jsou schopni vyvinout. Většina rozvíjejících se francouzských ES realizuje malé a ekonomicky neatraktivní projekty a uvádí návratnost investic, která je nulová nebo v nejlepším případě pouze symbolická (kolem 0,75 %). Francouzský systém podpory však upřednostňuje stále větší projekty.²¹

Jako hlavní partner pro energetická společenství vystupuje v podstatě jedna organizace, i když v zemi existuje poměrně mnoho soukromých platforem crowdfundingu: výše zmíněná Energie Partagée Investissement (EPI) se stala téměř nevyhnutelným nástrojem, jelikož dobře reaguje na společné problémy ES. EPI je základním nástrojem, který usnadňuje získávání kapitálu a poskytuje občanům přístup ke správě energetického společenství. EPI spravuje finanční fond s názvem EnRciT (<https://enrcit.fr/>).

Pro získání finanční podpory musí účast občanů a občanských sdružení na konci vývojové fáze projektu představovat minimálně 40 % kapitálu projektové společnosti. Podíl striktně vyhrazený pro občany musí být minimálně 10 % ve fázi vývoje a minimálně 20 % ve fázi provozu. Aby se omezila rizika a zjednodušila správa, nemohou být jednotliví občané přítomni v projektové společnosti. Musí je zprostředkovat právnická osoba (společnost nebo sdružení). EnRciT nemůže být hlavním akcionářem společnosti, ale může mít menšinový podíl až do výše 49 %.²²

Francouzský systém podpory energetických společenství má legislativní omezení, která vynucuje v podstatě povinný prodej vyrobené elektřiny společností Enercoop, podle poměrně omezujících kritérií.²³

21 VERNAY, Anne-Lorène a Carine SEBI. Energy communities and their ecosystems: A comparison of France and the Netherlands. Technological Forecasting and Social Change [online]. 2020, 158 [cit. 2023-06-26]. ISSN 00401625. Dostupné z: [doi:10.1016/j.techfore.2020.120123](https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120123)

22 ENRCIT. Développeur les énergies renouvelables citoyennes. EnRciT [online]. EnRciT [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://enrcit.fr/>

23 VERNAY, Anne-Lorène a Carine SEBI, ref 21, s.36.

7.1.3 Začlenění do energetického systému

Zákon č. 2017-2277 a vyhláška č. 2017-676²⁴ ze dne 28. dubna 2017 o samospotřebě elektřiny obsahují ustanovení o individuální a kolektivní samospotřebě. Individuální samospotřeba podle definic nevyužívá veřejné sítě pro sdílení vyrobené elektřiny, zatímco kolektivní ano. Toto rozlišení poskytuje základ pro různé síťové tarify pro tyto dva druhy samospotřeby. Kolektivní samospotřebitelé si mohou vybrat mezi standardním tarifem distribuční sítě (TURPE – národní tarif pro využití distribuční sítě) a TURPE pro kolektivní samospotřebu. Kolektivní samospotřeba je povolena, pokud elektřinu vyrábí a spotřebovává několik spotřebitelů a výrobců propojených prostřednictvím právnické osoby. Tato potřeba organizace v rámci právního subjektu odpovídá základnímu požadavku na energetická společenství podle evropského právního rámce.

Aby byla samospotřeba považována za kolektivní, musí být účastníky ES spotřebováno minimálně 50 % elektřiny vyrobené vlastním zařízením. V roce 2019 byla kolektivní samospotřeba rozšířena na geografickou vzdálenost 2 km mezi dodávajícími a odběrnými místy s kumulativním výkonem výrobních zařízení pod 3 MW na území metropolitní Francie (tj. hlavní část země na kontinentu) a 0,5 MW v ostatních (zámořských) oblastech²⁵. V nedávném pozměňovacím návrhu se předpokládá výjimečné zvýšení vzdálenosti mezi dvěma nejvzdálenějšími účastníky na 20 km pro izolované projekty v oblastech s nízkou hustotou obyvatelstva.

Provozovatelé distribučních soustav (PDS) (ve Francii především Enedis) jsou povinni vybavit každého účastníka kolektivní samospotřeby inteligentním měřičem a zavést nezbytná smluvní a technická opatření k usnadnění samospotřeby za transparentních a nediskriminačních podmínek. Individuální vlastní spotřeba je omezena na jednu osobu s odběrem na místě. V případě kolektivní je třeba uzavřít smlouvu mezi PDS a právnickou osobou, která identifikuje různé účastníky a určí schéma sdílení mezi zúčastněnými spotřebiteli. PDS ve třicetiminutových intervalech měří výrobu FV zařízení a přiděluje vyrobenou elektřinu v souladu s podílem stanoveným v uzavřené smlouvě.

Vlastník zařízení (ať už kolektivní samospotřebitelé nebo subjekt třetí strany) má možnost prodat přebytek elektřiny z vlastní výroby, které nejsou spotřebovány v ES, na trhu nebo prostřednictvím uzavřené smlouvy s kupujícími. Pokud je výrobní zařízení ve vlastnictví spotřebitelů, obvykle si najímají takzvaného agregátora, který se zabývá prodejem přebytečné elektřiny. Zvýhodnění výkupní ceny na úrovni 1 nebo 3 €/MWh, podle toho, zda se účastník podílí také na investičních nákladech, bylo změněno na prioritizaci elektřiny z ES při tendrech Ministerstva pro klimatickou změnu, které přímo elektřinu vykupuje.²⁶

7.1.4 Příklady energetických společenství

7.1.4.1 Fotovoltaický park d'Aubais

Společenství Survoltés d'Aubais, vzniklé díky kolektivnímu boji proti těžení břidlicového plynu, slavnostně otevřelo svůj občanský fotovoltaický park v roce 2018. Nachází se v Aubais (Gard) na bývalé

²⁴ FRANCIE. Décret n° 2017-676 du 28 avril 2017 relatif à l'autoconsommation d'électricité et modifiant les articles D. 314-15 et D. 314-23 à D. 314-25 du code de l'énergie: [Vyhláška č. 2017-676 ze dne 28. dubna 2017 o vlastní spotřebě elektřiny a o změně článků D. 314-15 a D. 314-23 až D. 314-25 Energetického zákoníku]. In: . Paříž: Légifrance, 2017. Dostupné také z: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000034517272>

²⁵ FRANCIE. Arrêté du 14 octobre 2020 modifiant l'arrêté du 21 novembre 2019 fixant le critère de proximité géographique de l'autoconsommation collective étendue: [Nařízení ze dne 14. října 2020, kterým se mění nařízení ze dne 21. listopadu 2019 stanovující kritérium geografické blízkosti pro rozšířenou kolektivní vlastní spotřebu]. In: Paříž: Légifrance, 2020. Dostupné také z: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000042434286>

²⁶ FRANCIE. Les énergies renouvelables citoyennes: [Občanské energetické zdroje]. In: Ministère de la Transition Écologique, 2023 [cit. 21-08-2023] Dostupné z: <https://www.ecologie.gouv.fr/energies-renouvelables-citoyennes>

skládce, nevhodné pro jakoukoli stavební nebo zemědělskou činnost a je prvním projektem financovaným bez bankovních úvěrů a spravovaným občany.

Fotovoltaický park má instalovaný výkon 250 kWp a je vybaven 714 solárními panely francouzské výroby. Vyrábí 378 MWh obnovitelné elektřiny, což stačí na pokrytí celkové spotřeby elektřiny (bez vytápění) 150 domácností ročně. 274 občanů, 70 % z nich z Aubais a okolí, investovalo své úspory do družstva Watt Citoyen, které spravuje fotovoltaický park, až do výše 50 tis. EUR.

Park Survoltés d'Aubais je navíc jedním z jedenácti vítězů oceněných krajem v roce 2014 ve spolupráci s ADEME, což mu umožnilo získat grant ve výši 100 tis. EUR. Celkový kapitál je 349,378 tis. EUR. Obchodní plán zahrnuje recyklaci všech produktů společenství, zejména fotovoltaických panelů, které jsou téměř z 92 % recyklovatelné.

Prostřednictvím osvětových akcí pokračuje Survoltés ve zvyšování povědomí o obnovitelných zdrojích energie mezi všemi skupinami obyvatel: dětmi ve školách a staršími lidmi v rámci různých akcí a konferencí. 10 % zisku z prodeje elektřiny společností Enercoop je reinvestováno prostřednictvím sdružení Survoltés do akcí ve prospěch životního prostředí.

7.1.4.2 Lucisol "104"

Lucisol je jednoduchá akciová společnost (SAS) s proměnným kapitálem založená v roce 2015 za účelem kolektivně rozvíjet solární energetiku ve svém okolí a financovat místní projekty s vysokým sociálním a ekologickým přínosem. Společnost je řízená valnou hromadou. Na řádné valné hromadě se scházejí všichni členové. Rozhodnutí jsou každoročně schvalována prostou většinou, přičemž 1 člen znamená 1 hlas vážený příslušností k jedné ze 4 kolegií: zakladatelé (25 %), občané (30 %), ekonomičtí účastníci (20 %) a partneři (25 %). O každodenní záležitosti se stará správní rada a zajišťuje hladký průběh projektů, o nichž členové hlasují.

V roce 2014 byl Lucisol jedním z 217 vítězů (z 932 předložených nabídek) v národní výzvě k podávání nabídek od Komise pro regulaci energetiky (CRE), zaručující výkupní cenu 0,15 EUR za kWh po dobu 20 let. Bez této záruky by společnost prodávala elektřinu za 0,06 EUR za kWh. Tato podmínka byla nezbytná pro ekonomický rozvoj projektu.

Fotovoltaická elektrárna Lucisol "104", kde číslo se vztahuje k počtu členů (v den uvedení do provozu), vyrábí 250 MWh elektřiny za rok, tj. roční spotřeba cca 100 domácností. Výrobu elektrárny lze sledovat v reálném čase. Pro instalaci 769 panelů je využita plocha 1 400 m². Celková investice se rovná 336 tis. EUR, z čeho investice občanů činí 90 tis. EUR.

7.1.4.3 Větrný park La Luzette

Větrný park La Luzette, který zahrnuje 7 větrných turbín s výkonem 14 tis. kW a roční výrobou 37 tis. MWh, byl uveden do provozu v roce 2016.

Společnost La Luzette Energies byla vytvořena speciálně pro zajištění výstavby a následného provozu větrného parku. Její podíl je rozdělen mezi společnostmi VALOREM, SAS SEGALA ENR a obcemi Saint-Saury a Sousceyrac-en-Quercy. VALOREM SAS jako provozovatel výroben zelené energie ovládá skupina VALOREM, která nabízí řízení celého procesu realizace projektů obnovitelných energií, od vývoje až po provoz, včetně projektového managementu, výstavby a asistenčních služeb v oblasti auditu.

Na začátku projektu zvolení zástupce obcí Cantal a Lot, mezi kterými se nachází větrný park, spolupracovali na rozvoji větrné energetiky. Zemědělská společnost a obyvatelé se přitom chtěli do projektu větrné elektrárny zapojit. Zvolení představitelé delegovali organizaci zapojení místních účastníků družstvu Agricole Fermes de Figeac prostřednictvím SAS SÉGALA ENR. Byla zajištěna účast 180 obyvatel, kteří se stali akcionáři své větrné elektrárny a zapojili se do její správy.

Výroba parku pokrývá roční spotřebu elektřiny pro 31,57 tis. osob (bez vytápění a ohřevu teplé užitkové vody). Rozpočet projektu je 27,9 mil. EUR.

7.2 OES

OES je definováno v osmém vydání energetického kodexu ze dne 17. února 2021. Podle článku L292-1 vyhlášky č. 2021-236²⁷ ze dne 3. března 2021 - čl. 5., která nabývá platnosti dnem 1. července 2021, OES je právnická osoba splňující následující kumulativní kritéria:

- je založena na dobrovolné účasti a je otevřena pro členy nebo akcionáře jakéhokoli typu;
- je fakticky kontrolováno členy nebo akcionáři, kteří jsou fyzickými osobami, místními orgány státní správy nebo jejich seskupeními, malými podniky splňujícími definici uvedenou v čl. 2 bodu 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou;
- jeho hlavním cílem je přinášet environmentální, ekonomické nebo sociální výhody svým členům nebo akcionářům nebo místní komunitě, ve které vykonává svoji činnost, spíše než vytvářet finanční zisk.

Podle článku L. 292-2 OES má právo:

- podílet se na výrobě, včetně výroby z obnovitelných zdrojů, na dodávání, spotřebě, agregaci, ukládání a prodeji elektřiny;
- poskytovat svým členům nebo akcionářům služby související s energetickou účinností, nabíjecí služby pro elektrická vozidla nebo jiné energetické služby;
- sdílet elektřinu vyrobenou jednotkami, které vlastní, s výhradou zachování práv a povinností svých členů jako koncových zákazníků a ustanovení článků L. 315-1 až L. 315-8;
- mít přístup na všechny trhy s elektřinou, buď přímo, nebo prostřednictvím agregace, bez diskriminace jakéhokoli druhu.

Podle článku L. 292-3 občanská energetická společenství jsou finančně zodpovědná za nerovnováhu, kterou způsobí v elektrizační soustavě. V tomto ohledu plní funkci odpovědného za bilancování nebo deleguje svou odpovědnost za bilancování v souladu s článkem 5 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 ze dne 5. června 2019 o vnitřním trhu s elektřinou.

Přesto, že OES je přesně definováno v národní legislativě, se zatím rozvíjí pouze projekty pro využití OZE, které se fakticky dají považovat za SOZE.

²⁷ FRANCIE. Ordonnance n° 2021-236 du 3 mars 2021 portant transposition de diverses dispositions de la directive (UE) 2018/2001 du Parlement européen et du Conseil du 11 décembre 2018 relative à la promotion de l'utilisation de l'énergie produite à partir de sources renouvelables et de la directive (UE) 2019/944 du Parlement européen et du Conseil du 5 juin 2019 concernant des règles communes pour le marché intérieur de l'électricité: [Nařízení, kterým se transponují různá ustanovení směrnic (EU) 2018/2001 a (EU) 2019/944]. In: . Paříž: Légifrance, 2021. Dostupné také z: <https://www.legifrance.gouv.fr/eli/ordonnance/2021/3/3/2021-236/jo/texte>

8 KOMUNITNÍ ENERGETIKA V ŘECKU

Řecko implementovalo politiku komunitní energetiky a přijalo opatření k jejímu vývoji v roce 2018. ES jsou řeckou legislativou uznávána jako nástroje energetické transformace, jejichž prostřednictvím je podporována sociální ekonomika v energetickém sektoru, zlepšuje se energetická účinnost na místní a regionální úrovni a posiluje energetická udržitelnost. Národní plán v oblasti energetiky a klimatu (NECP)²⁸ předpokládá aktivní roli ES v energetickém systému země.

V roce 2020 v zemi bylo evidováno 409 energetických společenství, v roce 2021 počet stoupl na 1036 a v roce 2022 již na 1217 ES²⁹. Jelikož národní legislativa nevymezuje dva typy energetických společenství – SOZE a OES a definuje jenom entitu energetické společenství, tato kapitola se zabývá pouze OES.

8.1 OES

8.1.1 Národní legislativa

V roce 2018 řecký parlament přijal zákon N4513/2018, který stanovil právní rámec pro zřízení ES. Iniciativa byla navržena jako nástroj umožňující rozvoj nových typů zelených ekonomických aktivit na místní úrovni, zaměřených na zvýšení podílu OZE, podporu energetické účinnosti a snížení emisí skleníkových plynů.

Podle zákona 4513/2018 o Energetických společenstvích a dalších ustanoveních, čl. 4, musí ES vykonávat jednu z následujících činností:³⁰

- výroba, samospotřeba, ukládání nebo prodej elektřiny nebo tepelné energie z kogeneračních zařízení (KVET) nebo výroben z OZE, umístěných v regionu, kde se nachází ES, nebo také v sousedním regionu pro ES se sídlem v regionu Attika,
- nakládání se surovinami, například sběr, úprava, přeprava, skladování nebo likvidace, pro výrobu tepelné energie nebo elektřiny z bioplynu nebo biomasy nebo biokapalin prostřednictvím využití biologicky rozložitelné části komunálního odpadu,
- dodávky energeticky účinných elektrospotřebičů, energetických produktů a zařízení za účelem snížení spotřeby energie a používání konvenčních paliv, stejně jako ke zvýšení energetické účinnosti,
- dodávky elektromobilů, hybridních, nehybridních a jiných vozidel na alternativní paliva,
- distribuce elektřiny v rámci regionu, ve kterém má sídlo,
- dodávky zemního plynu nebo elektřiny konečným zákazníkům v souladu s článkem 2 zákona 4001/2011 (A'179) v regionu, ve kterém se nachází jeho hlavní sídlo,
- výroba, dodávka a distribuce tepelné energie v regionu, ve kterém má sídlo,
- řízení poptávky za účelem snížení konečné spotřeby elektřiny a zastoupení spotřebitelů a výrobců na trhu s elektřinou,

28 ŘECKÁ REPUBLIKA, Ministerstvo životního prostředí a Energie. National Energy and Climate Plan. Oficiální internetová stránka Evropské unie: National energy and climate plans: EU countries' 10-year national energy and climate plans for 2021-2030. [online]. Atény: Ministerstvo životního prostředí a energie, 2019, 12/2019 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-03/el_final_necp_main_en_0.pdf

29 ELECTRA ENERGY, ed. Mapping of Energy Communities in Greece. ELECTRA energy [online]. Atény: ELECTRA energy, c2023, 07/12/2020 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <http://electraenergy.coop/wp-content/uploads/2021/05/DRAFT-Mapping-of-energy-communities-in-Greece.pdf>

30 ŘECKO. ZÁKON 4513/2018: Energetická společenství a další ustanovení. In: Atény: Kodiko, c2023, ročník 2018. Dostupné také z <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/341480>.

- rozvoj sítě, provoz a správa infrastruktury alternativních paliv v souladu se zákonem 4439/2016 (A'222) nebo management udržitelných dopravních prostředků v rámci regionu, ve kterém má ES sídlo,
- instalace a provoz zařízení na odsolování vody využívající OZE v rámci regionu, ve kterém má ES sídlo,
- poskytování energetických služeb v souladu s článkem 10 rozhodnutí D6 / 13280 / 7.6.2011 (B'1228) Ministerstva životního prostředí, energetiky a klimatu.

Kromě toho může ES podle zákona 4513/2018 o energetických společnostech, čl. 4,³¹ provádět také jednu z následujících činností:

- získávání finančních prostředků k investování do využití KVET nebo OZE nebo k opatřením ke zvýšení energetické účinnosti v regionu, ve kterém má ES sídlo,
- vypracování studií proveditelnosti pro využití KVET nebo OZE nebo realizaci opatření ke zvýšení energetické účinnosti nebo poskytování technické podpory členům v těchto výše uvedených oblastech,
- účast v projektech nebo řízení projektů souvisejících s energetickou účinností financovaných ze státních prostředků nebo prostředků EU v souladu s účely ES,
- poradenství pro svoje členy v oblasti řízení projektů nebo účasti v projektech souvisejících s energetickou účinností financovaných z EU nebo státních prostředků v souladu s účely ES,
- poskytování informací, vzdělávání a zvýšení povědomí o otázkách energetické udržitelnosti na místní a regionální úrovni,
- opatření k podpoře zranitelných spotřebitelů a také na zmírnění energetické chudoby občanů žijících pod hranicí chudoby v regionu, ve kterém se ES nachází, bez ohledu na to, zda jsou členy ES nebo ne. Příklady zahrnují „net metering“ nebo dodávku proudu, energetickou modernizaci bydlení nebo jiné akce, které snižují spotřebu energie ve výše uvedených domácnostech.

8.1.2 Způsob zakládání, právní forma a členové

Zákon N4513/2018 umožňuje občanům, místním orgánům státní správy a malým a středním podnikům (soukromým i veřejným) zakládat městská společenství, která působí výhradně v oblasti energetiky na místní a regionální úrovni. Oprávněnými členy ES mohou být:

- fyzické osoby plně způsobilé k právním úkonům,
- veřejnoprávní právnické osoby kromě organizací místní samosprávy (OTA) prvního a druhého stupně nebo právnické osoby soukromého práva,
- orgány místní samosprávy prvního stupně³² ve stejném regionu, ve kterém sídlí ES, nebo jejich společnosti s výjimkou městských společností podle článku 107 zákona 3852/2010 (AD 87)³³,
- orgány místní samosprávy druhého stupně³⁴ ve stejném regionu, ve kterém sídlí ES, s výjimkou městských společností podle článku 107 zákona 3852/2010.

Zákon, kromě toho, vymezuje dva typy ES – ziskové a neziskové, které se liší složením členů a jejich minimálním požadovaným počtem a také způsobem rozdělení zisku (přebytků), který se vztahuje pouze na členy ziskového ES. Kategorii ziskového nebo neziskového ES nelze měnit během existence společenství.

31 ŘECKO, ref. 30, s.41.

32 OTA prvního stupně se skládají výhradně z obcí, a konkrétněji z 332 obcí.

33 ŘECKO. ZÁKON 3852/2010: Nová architektura samosprávy a decentralizované správy – projekt Kallikratis. In: Atény: Kodiko, c2023, ročník 2010. Dostupné také z: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/132966/nomos-3852-2010>

34 OTA druhého stupně se skládá z prefekturních správních úřadů – právnických osob, které se řídí veřejným právem. V Řecku je celkem 13 prefekturních správních úřadů.

Pokud jde o neziskové ES, přebytek není rozdělen mezi členy, ale je zachován jako rezerva pro účely ES na základě rozhodnutí valné hromady. Nejméně 10 % z přebytku neziskového ES se používá pro tvorbu pravidelné rezervy. Zadržování přebytku není povinné, pokud se výše rezervy alespoň rovná výši základního kapitálu společenství.

Výjimkou jsou ES sestavené výlučně z místních orgánů státní správy prvního nebo druhého stupně a ES se sídlem v ostrovní obci (s počtem obyvatel méně než 3 100) s účastí místních orgánů (prvního nebo druhého stupně) regionu, ve kterém má ES sídlo, pak lze přebytky z části nebo celkem použít pro místní veřejně prospěšné akce související se zajištěním a zásobováním surovinami, palivem a vodou po odečtení pravidelné rezervy.

Minimální počet členů neziskového ES je:

- pět, pokud se jedná o právnické osoby veřejného práva jiné než místní orgány státní správy nebo právnické osoby soukromého práva nebo fyzické osoby,
- tři, pokud se jedná o fyzické osoby nebo právnické osoby veřejného nebo soukromého práva, z nichž alespoň dvě jsou místní orgány státní správy.
- dva, pokud se jedná pouze o místní orgány prvního stupně ostrovních oblastí s počtem obyvatel menším než tři tisíce sto podle posledního sčítání lidu.

Pokud se jedná o ziskové ES, minimální požadovaný počet členů je patnáct s výjimkou malých ostrovních obcí, kde je počet snížen na deset. Nejméně 51 % členů musí mít vztah ke kraji, kde se ES nachází, zejména členové – fyzické osoby musí vlastnit majetek nebo mít zisk z majetku nacházejícího se v regionu se sídlem ES nebo musí být obyvateli evidovanými v obci tohoto kraje.

Právnické osoby, které se řídí veřejným právem a místní orgány prvního nebo druhého stupně mohou mít účast ve více než jednom ES.

Podle zákona 4513/2018:

- každý člen ES může vlastnit kromě povinného podílu jeden nebo více dodatečných společenských podílů,
- každý člen ES, bez ohledu na výši podílu, který vlastní, se účastní valné hromady pouze jedním hlasem,
- maximální výše podílu jednoho člena na základním kapitálu je 20 %, s výjimkou místních orgánů státní správy, které mohou mít maximální podíl 40 % a místních orgánů ostrovních oblastí s počtem obyvatel méně než 3 100 - maximální podíl je v tomto případě stanoven na 50 %,
- převod společenského podílu na jiného člena ES nebo na třetí osobu se uskutečňuje pouze se souhlasem představenstva. Rozhodnutí představenstva o převodu společenského podílu se zapisuje do rejstříku energetických společenství v obecném obchodním rejstříku.

8.1.3 Začlenění do energetického systému

V Řecku je uplatňován koncept virtuálního čistého měření (net metering). Čisté měření je také možné pro případy, kdy je fotovoltaická výroba připojena k vnitřní síti budovy, spotřebovávající vyrobenou energii. Virtuální čisté měření je povoleno pro různé typy technologií obnovitelných zdrojů energie.

Výrobní a spotřebitelé se musí nacházet ve stejném regionu, ve kterém se nachází OES/SOZE. Pokud je výrobní připojena k nízkonapěťové síti, musí být na nízké napětí připojeni i spotřebitelé. Pokud je připojena na střední napětí, mohou být spotřebitelé připojeni na střední nebo nízké napětí.

FV systém může mít výkon do 20 kW nebo může mít výkon rovnající se součtu sjednaného výkonu celkové spotřeby, která má být pokryta výrobou, pokud je tato hodnota větší než 20 kW. Absolutní maximální výkon výrobní může být 1 MW.

Energetické společenství musí vlastnit a spravovat vlastní FV systém. Členové ES mají vybrat dodavatele elektřiny, který bude výrobu evidovat. Členové ES mohou spotřebovávat elektřinu vyrobenou vlastním zařízením, včetně zranitelných spotřebitelů nebo lidí žijící pod hranicí chudoby v regionu.

Hlavním provozovatelem distribuční soustavy je Hellenic Electricity Distribution Network Operator (HEDNO), který zajišťuje připojení výroby a poskytuje data z měření dodavateli energie, aby mohl provádět virtuální čisté měření mezi výrobními a odběrnými místy.

ES vybere dodavatele elektřiny, který bude zastupovat jeho výrobu, a všichni spotřebitelé musí uzavřít smlouvu s tímto jedním dodavatelem. Dodavatel elektřiny je odpovědný za rozdělení vyrobené elektřiny mezi spotřebitele v souladu s podílem stanoveným ES a zajišťuje, aby vyúčtování každého spotřebitele přesně odráželo celkovou spotřebu s odečtením samospotřebované elektřiny.

Abyste se spotřebitelé mohli účastnit virtuálního čistého měření, musí být součástí neziskové právnické osoby nebo musí tvořit právně uznané ES v souladu s platnou legislativou.

ES musí podat žádost o připojení místní kanceláři HEDNO, aby připojila FV systém k síti. HEDNO musí s odpovědí zaslat nabídku s určením nákladů na připojení (v rozmezí 350-600 EUR v závislosti na velikosti výroby). ES má tři měsíce na posouzení nabídky. Jakmile se obě strany dohodnou na ceně a postupu, podepíší smlouvu o připojení.

Výrobna (FV systém) musí být vybavena měřičem pro měření množství elektřiny vyrobeného a dodávaného do sítě. Každý spotřebitel musí být zároveň vybaven měřičem pro měření celkové spotřeby, čistou spotřebu lze vypočítat odečtením podílu elektřiny přiděleného spotřebiteli. Veškerá energie vyrobená z FV systému je virtuálně „spotřebována“ spotřebiteli účastníky se stanoveného schématu v souladu s procentuálním podílem distribuce, jak je uvedeno ve smlouvě. ES může informovat dodavatele elektřiny o jakýchkoli změnách v alokaci podílů, které vstoupí v platnost pro příští fakturační období, pokud bude oznámení podáno alespoň 7 dní předem.

Elektřina pro samospotřebu není žádným způsobem zdaněna a je odečtena z naměřeného množství elektřiny spotřebované ze sítě každým spotřebitelem. Pokud spotřebitel spotřebuje 3 000 kWh za měsíc a FV zařízení vyrobilo 1 200 kWh na podíl spotřebitele, bude spotřebiteli účtováno 1 800 kWh elektřiny za měsíc.

V případech, kdy je výrobna připojena na střední napětí a spotřebitel je připojen k nízkému napětí, se pro započtení distribučních ztrát použije míra snížení 95,85 %, takže 1 000 kWh dodávané elektřiny z OZE při středním napětí odpovídá 958 kWh při nízkém napětí. Spotřebitelé podléhají maximálnímu poplatku 0,25 EUR měsíčně ze strany dodávky elektřiny za náklady na správu provádění virtuálního síťového měření.

Veškerá energie vyrobená ES navíc je dodávána do sítě, ale je alokována výhradně virtuálně. Pokud bude mít samospotřebitel po 3 letech záporný zůstatek na účtu za elektřinu, protože jemu přidělená výroba převýšila spotřebu, dojde k vynulování zůstatku. Samospotřebitelé nikdy nedostávají prostředky za přebytky elektřiny, pouze snížení svých účtů za energii.

8.1.4 Příklady energetických společenství

8.1.4.1 *Peloponéské energetické společenství s omezeným ručením (Pel.E.C.P.E)*

V únoru 2018 bylo na zasedání regionální rady Peloponésu se sídlem ve městě Tripolis schváleno založení ES s názvem „Peloponéské energetické společenství s omezeným ručením“. Členy ES jsou:

- obec Megalopolis s 10 % podílem,
- fond regionálního rozvoje Peloponésu s 25 % podílem,
- region Peloponés se 40 % podílem,
- Peloponnisos S.A. - Agentura pro rozvoj místních orgánů s 25 % podílem.

ES se zaměřuje na záznam dat, monitorování a vyhodnocování energetické spotřeby budov všech svých členů prostřednictvím instalace a provozu digitálních elektronických měřičů energie, a kromě toho na výrobu energie prostřednictvím kombinovaného systému, který zahrnuje využití větrné a solární energie. V první fázi je však pozornost zaměřena na využití větrné energie.

Jednou z překážek, které musí ES čelit v první řadě, je zajištění nepřetržitých dodávek proudu bez výpadků. Na Peloponésu jsou odlehlejší oblasti, které jsou buď horské, nebo přímořské, kde kvůli zastaralé síti často dochází k výpadkům proudu. Cílem ES je tedy podporovat oblasti s častými výpadky proudu prostřednictvím využití alternativních zdrojů energie. Další iniciativou, kterou ES podnikne, je podpora elektromobility – ES se účastní evropského programu, v jehož rámci má region Peloponés pořídit určitý počet elektromobilů a nabíjecích stanic.

8.1.4.2 Energetická družstevní společnost Karditsa (ESEK SynPE)

ES Karditsa bylo založeno před více než 10 lety, vzniklo jako energetické družstvo v roce 2010 a v roce 2018 zahájilo výrobu biopaliv. V roce 2020 mělo ES více než 400 členů, včetně všech obcí prefektury Karditsa. Výroba biopaliv je prvním krokem ES, který přispívá k energetické transformaci: ES vyrábí 1,1 tis. tun vysoce kvalitních dřevěných pelet pro vytápění, využívá zbytkovou lesní biomasu z dřevozpracujícího průmyslu a na pilotní úrovni také zpracovává část městské rostlinné biomasy z obcí pro výrobu průmyslových pelet. Kromě toho se ES podílí na evropských projektech rozvoje zařízení na biomasu (Horizon BECoop³⁵) a již podalo žádost o výstavbu 1 MW fotovoltaického parku distributorovi Hellenic Electric Distribution Network Operator S.A. (HEDNO S.A.).

8.1.4.3 Energetické družstvo Sifnos (SES)

Energetické a rozvojové družstvo Sifnos S.A. (SES) je městské družstvo, které spojuje dva základní prvky: společnost fungující jak podle sociálních, tak i demokratických standardů a splňující účely stanovené jak řeckým právem, tak jeho stanovami.

Projekt, který realizuje SES, je hybridní elektrárna skládající se z větrné farmy a reverzní vodní elektrárny. Výroba může pokrýt celkovou energetickou potřebu ostrova Sifnos a budou se přitom využívat pouze OZE. Iniciativa vychází z programu ochrany životního prostředí a rozvoje turismu na ostrově.

Projekt (hybridní stanice) se skládá z³⁶:

- malé větrné farmy s 5 větrnými turbínami,
- umělého jezera s objemem víc než 1 mil. m³, vyhloubeného ve skalnaté oblasti, v blízkosti moře, v nadmořské výšce 330 metrů,
- vodní elektrárny se 4 vodními turbínami,
- čerpací stanice s 12 čerpadly.

Elektřina vyrobená větrnými turbínami bude dodávána paralelně do sítě a k čerpadlům, která budou zvedat mořskou vodu a plnit umělé jezero. Vodní elektrárna bude mít nepřetržitý provoz a zajistí stabilitu sítě. Pokud výroba elektřiny z větrné farmy nestačí k bezpečnému zásobování sítě, zbývající energii vyrobí vodní elektrárna. I v případě několikadenního výpadku je vodní elektrárna schopna bez problémů zásobovat ostrov elektřinou.

Investice, na základě studie proveditelnosti zpracované ES, je od prvního roku provozu zisková a bude i nadále, dokud budou splněny energetické požadavky. Počet členů v roce 2020 byl přes 100 a zapojit

35 BECOOP. Building a low-carbon, climate resilient future: secure, clean and efficient Energy: Unlocking the community bionergy potential. BECoop project [online]. BECoop, 2020 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.becoop-project.eu/>
36 SIFNOS ISLAND COOPERATIVE. Energy autonomy of Sifnos. Sifnos Island Cooperative [online]. Sifnos: Sifnos Island Cooperative, c2016 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20220704080928/https://sifnosisland-coop.gr/en/energyautonomy/index.html>

se do ES mohou fyzické osoby s plnou způsobilostí k právním úkonům nebo právnické osoby veřejného práva s výjimkou místních orgánů státní správy prvního a druhého stupně.

8.1.4.4 Energetické společenství Minoa

Minoa Energeiaki zahájilo svou činnost na konci roku 2019 jako městské družstvo za účelem vyrábět, ukládat, distribuovat a prodávat zelenou energii svým členům. V budoucnosti také bude moci přebytečnou energii distribuovat přes síť. Proces výstavby prvních fotovoltaických parků je ve finální fázi. Díky virtuálnímu sdílení elektřiny nejsou vyžadovány žádné změny ve způsobu, jakým je domácnost nebo firma členů ES připojena k síti.

V současné době počet členů dosáhl 230, většina z nich pochází z Kréty a zejména ze severního Heraklionu. Mezi členy jsou státní orgány, například region Kréta, obce Minoa Pediada, Archanes-Asterousia a Viannos, obecní podniky, instituce, družstva, sdružení, velký počet domácností a běžní občané³⁷.

Kromě výroby a prodeje elektřiny z fotovoltaických parků pracuje v současné době ES na vývoji dalších projektů, včetně výroby elektrické nebo tepelné energie z biomasy nebo biokapalin, dodávky elektrických vozidel svým členům a poskytování energetických služeb.

37 MINOAN ENERGY. Μινώα Ενεργειακή. Ποιοι είμαστε - MinoanEnergy [online]. Arkalochori: MinoanEnergy, c2021 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://minoanenergy.com/%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BF%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BC%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5/>

9 KOMUNITNÍ ENERGETIKA VE ŠPANĚLSKU

Španělsko zavedlo koncept sdílené samospotřeby v královských dekretch 244/2019³⁸ a 23/2020³⁹. Nová legislativa odstranila smutně proslulou „sluneční daň“, tedy daň uvalenou na výrobu elektřiny z FV systému, která je okamžitě lokálně spotřebována. Navíc podle dekretu 244/2019 je energie exportovaná do sítě ekonomicky odměňována a jsou povolena zařízení pro samospotřebu sdílená několika spotřebiteli. OES není v národní legislativě definováno, proto se tato kapitola zabývá pouze pojmem SOZE.

9.1 SOZE

Stávající nařízení identifikuje dva druhy zařízení na výrobu elektřiny z OZE: zařízení, která přímo prodávají elektřinu na velkoobchodní trh, a zařízení se zjednodušeným systémem čistého zúčtování. Zařízení s výkonem vyšším než 100 kW patří do první kategorie a v nich vyrobená elektřina musí být prodávána na velkoobchodním trhu. Zjednodušený systém čistého vyúčtování zahrnuje instalace pro domácnosti s kapacitou několika kilowattů a větší systémy dodávající elektřinu do obchodních nebo průmyslových budov.

Na jedné straně platí majitelé zařízení pro samospotřebu obvyklou cenu za elektřinu spotřebovanou ze sítě v době, kdy je výroba fotovoltaického systému nižší než poptávka. Ve Španělsku si spotřebitelé mohou vybrat, zda uzavřít smlouvu se soukromým prodejcem elektřiny, nebo si vybrat jednu z určených společností s cenou stanovenou vládou (PVPC – dobrovolná cena pro malé spotřebitele). Na druhé straně je elektřina exportovaná do sítě v době, kdy výroba převyšuje místní poptávku, odměňována cenou, která závisí na velkoobchodní tržní ceně. Každý měsíc maloobchodník účtuje spotřebiteli výslednou čistou částka spolu s náklady a daněmi závislými na kapacitě. Čistý zůstatek nemůže být záporný. Pokud je odměna za elektřinu dodanou do sítě vyšší než náklady na spotřebovanou ze sítě elektřinu, je zůstatek nulový a v praxi spotřebitel přebytek výroby dodává bezplatně.

Sdílení elektrické energie je možné na základě fixních statických alokačních koeficientů. Očekává se, že nové předpisy umožní použití dynamických alokačních koeficientů, podle kterých lze sdílení výkonu mezi uživateli přizpůsobit křivkám poptávky během dne nebo roku. Za tímto účelem byl v dubnu 2021 španělskými regulátory vydán návrh nařízení, který samospotřebitelům umožní na začátku každého roku stanovit alokační koeficienty pro každou hodinu pro každého člena místního ES.

Kromě toho, od června 2021 ve Španělsku platí nové síťové tarify a poplatky pro spotřebitele elektřiny, včetně malých domácích a komerčních spotřebitelů (s výrobami o výkonu menším než 10 kW). Cílem nového tarifu je podnítit změny ve vzorcích spotřeby, aby se snížila spotřeba v hodinách maximální spotřeby (v poledne a večer během všedních dnů) tím, že se přesune na hodiny s nižší spotřebou.

³⁸ ŠPANĚLSKO. Real Decreto 244/2019, de 5 de abril, por el que se regulan las condiciones administrativas, técnicas y económicas del autoconsumo de energía eléctrica: [Královský výnos 244/2019, ze dne 5. dubna, kterým se upravují správní, technické a ekonomické podmínky vlastní spotřeby elektrické energie]. In: *Boletín Oficial del Estado*. Madrid: Agencia Estatal, 2019, částka 83. Dostupné také z:

<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2019-5089>

³⁹ ŠPANĚLSKO. Real Decreto-ley 23/2020, de 23 de junio, por el que se aprueban medidas en materia de energía y en otros ámbitos para la reactivación económica: [Královský dekret-zákon 23/2020 ze dne 23. června, který schvaluje opatření v oblasti energetiky a v dalších oblastech pro ekonomickou reaktivaci]. In: *Boletín Oficial del Estado*. Madrid: Agencia Estatal, 2020, částka 175. Dostupné také z: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2020-6621>

9.1.1 Národní legislativa

V roce 2018 vstoupil v platnost královský dekret - zákon 15/2018 o naléhavých opatřeních pro energetickou transformaci a ochranu spotřebitelů,⁴⁰ který zavádí tři základní principy, regulující činnost samospotřeby: (i) uznává právo na samospotřebu elektrické energie bez poplatků; ii) uznává právo na samospotřebu sdílenou jedním nebo více spotřebiteli za účelem využití úspory z rozsahu; a (iii) zavádí princip administrativního a technického zjednodušení, zejména pro zařízení s nižším výkonem.

Zákon upravuje sdílenou samospotřebu a stanoví nové definice druhů samospotřeby: (i) dodávání energie pro samospotřebu bez přebytků, kdy zařízení brání dodávání přebytků, které nebyly spotřebovány, do sítě; a (ii) dodávání energie pro samospotřebu s přebytky, když je přebytečná energie dodávána do sítě. V každém případě se umožňuje kolektivní využití se sdílenou samospotřebou, což nově umožňuje, aby výrobní zařízení bylo blízko odběrného místa, aniž by bylo ve stejné budově. Jedním z nejdůležitějších bodů je skutečnost, že samospotřeba energie z obnovitelných zdrojů, kogenerace nebo odpadů je osvobozena od všech druhů poplatků.

Zákon zjednodušuje administrativní proces pro instalaci zařízení do 100 kW zařazených do samospotřeby bez přebytků, při kterých se musí dodržovat výhradně náležitosti odpovídajících technických předpisů a zejména elektrické nízkonapěťové regulace. Dalšími předpisy bylo zavedeno čisté vyúčtování přebytků pro malá zařízení, podle kterého přebytečná elektřina může být odečtena přímo z účtu za elektřinu, aniž by její dodání bylo považováno za ekonomickou činnost. Kromě toho odpadá potřeba vyřizování povolení k přístupu a připojení pro zařízení do 15 kW zařazená do samospotřeby bez přebytků.

Stejně tak jsou zařízení pro samospotřebu s výkonem nižším než 100 kW osvobozena od povinnosti registrace v Administrativním registru zařízení na výrobu elektrické energie. Za účelem sledování činnosti samospotřebitelů a jejího vlivu na plnění cílů rozvoje obnovitelných zdrojů energie byl vytvořen Registr správy samospotřeby.

Kromě toho zákon liberalizuje činnost elektrického dobíjení, každý spotřebitel elektrické energie může získanou energii dále prodávat za účelem poskytování služeb dobíjení energetických vozidel.

Zákon obsahuje řadu opatření zaměřených na zmírnění energetické chudoby, a dalších, směřujících ke zvýšení informovanosti, ochrany a racionalizace smluvních mechanismů s cílem garantovat ochranu všech spotřebitelů elektřiny.

Dekret 244/2019 umožňuje blízkým spotřebitelům sdílet jednu výrobu. Sdílené instalace musí splňovat jednu z následujících podmínek: spotřebitelé musí být připojeni ke stejné síti nízkého napětí (za transformátorem vn/nn), vzdálenost mezi nemovitostmi spotřebitelů musí být menší než 500 m nebo jejich registrační čísla musí sdílet počátečních 14 číslic. Spotřebitelé v rámci sdílené výroby si musí vybrat fixní koeficienty sdílení, které určují, jak je mezi ně distribuována elektřina z fotovoltaického systému. Současná legislativa stanoví, že pro jakýkoli druh zařízení pro samospotřebu může být uživatelem a vlastníkem zařízení odlišná fyzická nebo právnická osoba.

⁴⁰ OSBORNE CLARKE. The main novelties of the Royal Decree Law 15/2018, 5 October, on urgent measures for the energy transition and the protection of consumers. *Osborne Clarke* [online]. Osborne Clarke, c2023, 11/10/2018 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.osborneclarke.com/insights/the-main-novelties-of-the-royal-decree-law-152018-5-october-on-urgent-measures-for-the-energy-transition-and-the-protection-of-consumers>

Dekret 23/2020 zavedl nový režim aukce energie z obnovitelných zdrojů, implikující nový rámec odměňování⁴¹, který bude platit navíc (a alternativně) ke stávajícímu specifickému režimu odměňování. Tento nový rámec je založen na dlouhodobém uznávání pevné ceny energie, která bude udělována prostřednictvím výběrových řízení. V těchto postupech bude draženým produktem (i) elektrická energie (ii) instalovaná kapacita (iii) nebo kombinace obou faktorů, na jejichž základě je nabízena cena za energii. Účelem tohoto alternativního rámce je podpořit předvídatelnost a stabilitu příjmů nových zařízení na výrobu obnovitelných zdrojů energie.

V návaznosti na výše uvedené dekrety, na dopady způsobené pandemií COVID-19 a navazující Plán obnovy pro Evropu a na Národní plán v oblasti energetiky a klimatu (2020) byl vydán dekret 477/2021⁴², jehož cílem je podpořit rozvoj využití obnovitelné energie a systému skladování energie se zaměřením na autonomní společenství a města. Součástí dekretu je také zavedení šesti motivačních programů:

- Sektor služeb – výstavba zařízení pro vlastní spotřebu energie z obnovitelných zdrojů, se skladováním i bez něj.
- Jiná výrobní odvětví – výstavba zařízení pro vlastní spotřebu energie z obnovitelných zdrojů, se skladováním i bez něj.
- Sektor služeb a další výrobní sektory – začlenění akumulace do zařízení pro vlastní spotřebu s obnovitelnými zdroji energie, která již existují v sektoru služeb a dalších výrobních odvětvích.
- Sektory bydlení, veřejné správy a terciální sektor – výstavba zařízení pro vlastní spotřebu energie z obnovitelných zdrojů, se skladováním i bez něj.
- Sektory bydlení, veřejné správy a terciální sektor – začlenění akumulace do zařízení pro vlastní spotřebu s obnovitelnými zdroji energie, která již existují v sektoru služeb a dalších výrobních odvětvích.
- Sektor bydlení – výstavba tepelných zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů.

9.1.2 Způsob zakládání, právní forma a členové

Členství: každý spotřebitel elektřiny, který splňuje požadavky na blízkost pro vybraný druh kolektivní samospotřeby, může být účastníkem ES.

Vlastníci výrobního zařízení: pro všechny druhy samospotřeby platí to, že vlastník zařízení a spotřebitelé mohou být odlišné entity, ale samospotřebitelé musí být kolektivní odpovědnou stranou za výrobu. Ve všech případech může společnost instalující FV panely poskytnout pomoc s administrativními postupy potřebnými k jejich registraci a připojení. Dokud je instalace menší než 100 kW, vlastník se nemusí registrovat jako dodavatel elektřiny.

Spotřebitelé: pouze členové ES mohou spotřebovávat na místě elektřinu vyrobenou jeho zařízením. Všichni spotřebitelé v ES musí podepsat smlouvu o rozdělení spotřeby mezi členy, která musí být dána PDS, buď přímo, nebo prostřednictvím dodavatele elektřiny.

41 MARTÍNEZ CALVO, Juan. Renewable energy projects in Spain – new regulations. Simmons & Simmons [online]. Simmons & Simmons, c2023, 02/07/2020 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.simmons-simmons.com/en/publications/ckc4y17m6f8x30a79gdu4yz38/renewal-energy-projects-in-spain---new-regulations>

42 ŠPANĚLSKO. Real Decreto 477/2021, de 29 de junio, por el que se aprueba la concesión directa a las comunidades autónomas y a las ciudades de Ceuta y Melilla de ayudas para la ejecución de diversos programas de incentivos ligados al autoconsumo y al almacenamiento, con fuentes de energía renovable, así como a la implantación de sistemas térmicos renovables en el sector residencial, en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia: [Královský dekret 477/2021 ze dne 29. června, který schvaluje přímou koncesi autonomním společenstvím a městům Ceuta a Melilla na podporu provádění různých pobídkových programů spojených s vlastní spotřebou a skladováním, se zdroji obnovitelné energie, a zavádění obnovitelných tepelných systémů v rezidenčním sektoru v rámci Plánu obnovy, transformace a odolnosti]. In: Boletín Oficial del Estado. Madrid: Agencia Estatal, 2021, částka 155. Dostupné také z: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-10824

Provozovatel distribuční soustavy: místní PDS zajišťuje proces připojení a je odpovědný za poskytování naměřených dat z výroby a od spotřebitelů příslušným dodavatelům elektřiny, kromě toho PDS zajišťuje to, že výroba je přidělena každému spotřebiteli v souladu s distribuční smlouvou.

Dodavatel elektřiny: dodavatel elektřiny je odpovědný za provádění čistého vyúčtování za účelem odměňování spotřebitelů za část energie vyrobenou pro samospotřebu a za dodání další elektřiny, kterou potřebují, a která není pokryta výrobou pro samospotřebu.

Ve Španělsku nejsou ES omezená ve výběru právní formy. Partneři nebo členy ES mohou být fyzické osoby, malé a střední podniky nebo místní orgány státní správy, včetně obcí.

Většina ES se zakládá za účelem výroby energie z OZE a obvykle je ES vlastníkem výrobních aktiv. Projekty využití obnovitelných zdrojů mohou být plně ve vlastnictví společenství nebo mohou být vyvíjeny ve spolupráci s veřejnými nebo komerčními aktéry (sdílené vlastnictví). Zatímco některá společenství uskutečňují pouze výrobní činnosti, jiné se zabývají výrobou a dodávkou a také se snaží zapojit do distribuce elektřiny (Som Energia). Některá družstva, která nemohou vykonávat dodavatelské činnosti kvůli své velikosti nebo potížím se získáním licence dodavatele energie, mohou působit jako prodejci pro poskytovatele udržitelné energie. Kromě toho se mezi ES stále více zavádí energetická účinnost, jako opatření ke zlepšení stavu budov.

Doplňkové služby v oblasti elektromobility jsou stále oblíbenější činností mezi ES. Společenství nakupují elektromobily a pronajímají si parkovací místa ve městech, aby nabízely služby sdílení elektromobilů (Som Mobilitat⁴³ ve Španělsku).

Nejběžnější forma energetických společenství je družstvo. Tento typ vlastnictví přináší výhody především jeho členům. Místní obyvatelé nebo obyvatelé sousední oblasti mohou investovat do obnovitelné energie nákupem akcií na financování projektu. Ve většině případů mohou členové družstva také spotřebovávat a sdílet energii z obnovitelných zdrojů. V družstvu je rozdělování zisku omezeno a přebytky jsou reinvestovány na podporu jeho členů a/nebo komunity. Rozdělení výnosů z projektů upravují statuty družstva, které se týkají jeho hlavního účelu. Někdy mohou být rozděleny mezi členy prostřednictvím limitovaných dividend. Většinou družstva přinášejí energetické výhody v podobě nižších cen energie. Družstva jsou založena na principu demokratické správy – rozhodování podle principu „jeden člen – jeden hlas“.

Další používanou právní formou ES je komanditní společnost/veřejná obchodní společnost, jejichž komplementářem je společnost s ručením omezeným. Model je vhodný pro větší projekty s vysokým investičním objemem. Hlasovací práva v tomto případě jsou úměrná investovanému kapitálu, namísto tradičního družstevního principu jeden člen – jeden hlas.

9.1.3 Začlenění do energetického systému

Pro každý druh kolektivní samospotřeby musí mít výroba a zúčastnění spotřebitelé všechna potřebná měřicí zařízení pro přesné vyúčtování. To znamená, že na hraničním bodě sítě musí být nainstalován obousměrný měřič a měřič v každém odběrném místě. U samospotřeby s přebytky může být také požadováno měřidlo pro měření výroby instalovaného zařízení. Skladování energie je povoleno pro všechna zařízení, pokud splňují předpisy požadované pro taková zařízení a mají příslušné měřicí zařízení potřebné pro přesné účtování.

Samospotřeba elektřiny není nijak zdaněna. U samospotřeby bez přebytků je 100 % elektřiny vyrobené instalovaným zařízením spotřebováno mezi členy ES na základě skutečné poptávky každého spotřebi-

⁴³ Mobilitat elèctrica compartida per a comunitats locals: [Sdílená elektrická mobilita pro místní komunity]. *Som Mobilitat +sostenible* [online]. 2023 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.sommobilitat.coop/>

tele, zatímco u druhu s přebytky není stanovena žádná minimální míra samospotřeby. Výroba je rozdělena v souladu s distribucí uvedenou ve smlouvě s PDS, a pokud část výroby spotřebitelů převyšuje poptávku, je přebytečná elektřina dodávána do sítě jako přebytek.

U způsobu samospotřeby s přebytky je přebytečná elektřina odměňována prostřednictvím zjednodušeného procesu čistého zúčtování, který se provádí na hodinovém základě. Pokud během hodiny spotřebitel spotřebuje 10 kWh elektřiny a je mu přiděleno 5 kWh z vlastní výroby elektřiny z FV systému, měsíční vyúčtování bude zahrnovat daně a poplatky za 10 kWh spotřebované elektřiny, ale spotřebiteli bude účtováno pouze 5 kWh elektřiny v tarifu pro daný časový úsek. Pokud objem vyrobené elektřiny převyšuje spotřebovanou elektřinu za hodinu, čistá spotřeba bude nastavena na nulu, hodnota vyrobené elektřiny nemůže být větší než hodnota spotřebované elektřiny a dodavatel elektřiny za ni spotřebiteli nikdy neplatí.

U třetího způsobu kolektivní samospotřeby nejsou přebytky odměňované prostřednictvím čistého vyúčtování u dodavatele elektřiny, ale místo toho musí ES prodat přebytky elektřiny na trhu s elektřinou nebo nasmlouvat jejich odběr s třetí stranou.

9.1.4 Příklady energetických společenství

Stávající iniciativy jsou založeny na využití fotovoltaických systémů a jsou vyvíjeny na základě současné legislativy o kolektivní samospotřebě bez úplné implementace evropských směrnic o energetických společenstvích. Povzbuzení a podpora ze strany místních institucí, zejména místních a městských správních orgánů, je klíčem k prosazování iniciativ místních energetických společenství ve Španělsku. Komunitní energetické projekty ve Španělsku mají silnou kulturu vzdělávání a veřejné podpory. Energetické projekty oslovují obyvatelstvo a jejich zástupci s ním vedou dialog prostřednictvím společných aktivit, například ve školách, střediscích vzdělávání dospělých, na workshopech a v energetických kavárnách. To usnadňuje zvýšení povědomí a podporu energetické transformace mezi běžnými obyvateli.

9.1.4.1 Som Energia

Som Energia znamená v katalánštině „jsme energie“. Som Energia byla prvním energetickým společenstvím založeným ve Španělsku. Společenství bylo založeno 150 občany v roce 2010 a nabídlo možnost spolupracovat na rozvoji obnovitelné energie z regionálních zdrojů. Nezisková organizace zahájila činnost nákupem místní zelené energie ze stávajících zdrojů pro svoje členy. Mezitím Som Energia vybudovala vlastní fotovoltaické zařízení a pracovala na nových projektech výroby energie z obnovitelných zdrojů se svými místními skupinami. Cílem bylo vyrobit dostatek elektřiny na pokrytí 100 % spotřeby členů ES. O sedm let později měl projekt 47 tis. členů, v roce 2020 téměř 68 tis. členů. Více než šest tisíc členů investovalo do projektu celkem 15 mil. EUR. Poté, co se ve Španělsku změnil systém finanční podpory, Som Energia přišla s inovativním novým systémem financování nazvaným Generation kWh, aby vytvořila nové projekty, nabízející elektřinu za tržní cenu. Spotřebitelé Som Energia nejsou jen zákazníci, ale spoluvlastníci družstva, kteří se podílejí na rozhodování a mohou přímo investovat do rozvoje OZE⁴⁴.

9.1.4.2 La Corriente

La Corriente je jediné občany vedené družstvo pro obnovitelné zdroje energie v Madridu, které má téměř 500 členů (data pro rok 2020)⁴⁵. Příběh La Corriente (corriente může znamenat proud, ale také hnutí) začal v roce 2015 díky skupině lidí diskutujících o nových energetických modelech v sousedských

44 FRIENDS OF THE EARTH EUROPE. COMMUNITY ENERGY IN SPAIN BRIEFING. Friends of the Earth Europe [online]. Friends of the Earth Europe, 10/2020 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: https://friendsoftheearth.eu/wp-content/uploads/2021/02/community_energy_briefing_Spain.pdf

45 FRIENDS OF THE EARTH EUROPE, ref. 44, s. 53

centrech. Výzvou bylo založení energetického družstva pro 100 % energie z OZE v konkurenčním a složitém prostředí Madridu. Velká část práce spočívala v šíření povědomí, informování potenciálních spotřebitelů, partnerů a sponzorů, čím přesně se La Corriente zabývá a jakým způsobem může každému prospět.

La Corriente není pouze dodavatelem elektřiny, snaží se nabízet komplexní energetické služby, sdílet s občany znalosti a vybudovat sociálně a ekologicky spravedlivý energetický model. Základním aspektem poslání La Corriente je předcházet dezinformacím, se kterými se potýkají dnešní spotřebitelé, zkoumat, jak efektivně snížit spotřebu energie a poskytnout v této oblasti školení – nejen pro členy družstva.

Kromě spotřebitelů dává ES lidem možnost být „propagátorem“ a svojí činností přispívat k sociální a solidární ekonomice. Od června 2018 družstvo prosazuje přístup rovnosti žen a mužů – rovnost pohlaví ve svém rozhodování a zvyšuje viditelnost žen v energetickém sektoru prostřednictvím rozhovorů, článků a prezentací. Komunikace La Corriente se zaměřuje na poskytování řešení pro zmírnění energetické chudoby a na propojení místních energetických systémů. Dalšími cíli jsou získat finanční prostředky na plný rozvoj sekce fotovoltaických systémů, zajistit ekonomickou životaschopnost a rozšířit počet členů ES minimálně na 1 tisíc.

10 KOMUNITNÍ ENERGETIKA V ITÁLII

Komunální úroveň italské veřejné správy je tradičně silným hráčem v oblasti ochrany klimatu. Zatímco v jiných zemích EU se počty přijatých akčních plánů pro udržitelnou energetiku a klima (zkratka SECAP) počítají na desítky nebo stovky, Itálie registruje u svých obcí tisíce SECAP. Také komunitní energetika se v Itálii čile rozvíjí a obě směrnice definující ES jsou již v zemi transponovány.

10.1 SOZE

Ustanovení evropské směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů RED II konkretizuje vyhláška 162/2019, zejména její článek 42bis, který právně definuje energetická sdružení. Italská vyhláška zavádí možnost vytváření komunit, které sdílejí energii za účelem kolektivní samospotřeby. Směrnici RED II v oblasti všech OZE i mimo rámec ES transponuje vyhláška 199/2021⁴⁶, která zmírňuje požadavky kladené na instalaci OZE, což se dále přímo dotýká ES. Vyhláška stanovuje následující kritéria:

- Výrobní elektřiny z OZE musí mít celkovou kapacitu nejvýše 1 MW a musí být připojeny k elektrické síti prostřednictvím stejné primární rozvodny (odpovídající přibližně 3-4 obcím nebo 2-3 čtvrtím ve velkém městě), která slouží všem členům energetického sdružení.
- K energetickému sdružení se mohou připojit i zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, která ke dni zavedení vyhlášky již existují, ale nová ES mohou mít maximálně 30 % celkové kapacity pocházející z již existujících zařízení.

10.1.1 Národní legislativa

Vyhláška 162/2019 definuje kolektivní samospotřebu energie z obnovitelných zdrojů a určuje podmínky založení sdružení pro obnovitelné zdroje energie. Jednotliví spotřebitelé mají právo se spojit a stát se samospotřebiteli energie z obnovitelných zdrojů, jednajícími společně, nebo založit SOZE ve smyslu ustanovení evropské směrnice RED II.

Koncoví zákazníci, jednající společně a společníci SOZE mají splnit určité podmínky. Jiné subjekty než domácnosti se mohou stát samospotřebiteli pouze v případě, kdy výroba a distribuce energie nepředstavuje jejich hlavní obchodní nebo profesionální činnost.

V případě SOZE mohou být akcionáři nebo členy fyzické osoby, malé a střední podniky, orgány státní správy nebo místní samosprávy, včetně obecních úřadů, a účast ve sdružení nemůže představovat jejich hlavní obchodní a průmyslovou činnost.

Hlavním cílem sdružení musí být poskytovat svým akcionářům nebo členům nebo místní oblasti, ve které sdružení působí, environmentální, ekonomické nebo sociální přínosy, spíše než generování finančního zisku.

Účast v SOZE je otevřena pro všechny spotřebitele s odběrným místem v elektrické síti nízkého napětí, včetně těch spotřebitelů, kteří patří k nízkopříjmovým nebo zranitelným skupinám.

Právnícké osoby, zřízené za účelem založení energetického sdružení, a samospotřebitelé jednající společně musí dodržovat následující podmínky:

- a) zúčastněné subjekty mohou vyrábět energii pro samospotřebu pomocí obnovitelného zdroje energie o celkovém výkonu nepřesahujícím 200 kW, které bylo uvedeno do provozu po dni

46 ITÁLIE. Decreto legislativo 8 novembre 2021, n. 199: [Vyhláška ze dne 8. listopadu 2021, č. 199]. Řím: <https://www.gazzettaufficiale.it/>, 2021, ročník 2021, číslo 285. Dostupné také z: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/gu/2021/11/30/285/so/42/sg/pdf>

nabytí účinnosti odpovídajícího zákona, a to do šedesáti dnů ode dne vstupu v platnost transpozičního ustanovení evropské směrnice RED II;

- b) účastníci mohou sdílet vyrobenou energii pomocí stávající distribuční sítě. Sdílená energie se v každém hodinovém intervalu rovná rozdílu mezi množstvím elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů a dodané do sítě;
- c) energie může být sdílena pro okamžitou samospotřebu a také prostřednictvím zabudovaných akumulačních systémů v síti nízkého napětí za stejnou trafostanicí, nebo v budovách stejného kondominia nebo bytových jednotkách ve stejné budově.

Koncoví zákazníci, jednající společně nebo sdružení do SOZE, si ponechávají veškerá práva konečných zákazníků, včetně práva výběru dodavatele energie.

Účastníci musí určit vzájemné vztahy prostřednictvím soukromoprávní smlouvy, která zohledňuje ustanovení výše zmíněné vyhlášky a jednoznačně identifikuje pověřený subjekt, zodpovědný za distribuci sdílené energie. Zúčastnění koncoví zákazníci mohou na tento subjekt také delegovat správu platebních a inkasních položek vůči distributorům a vůči státní spol. Gestore dei servizi energetici – GSE S.p.A. pro rozvoj OZE a energetické účinnosti.

Na energii odebranou z veřejné sítě koncovými zákazníky, včetně sdílené, se uplatňují obecné systémové poplatky. Za účelem podpory kolektivní samospotřeby energie z OZE se na výrobu energie z obnovitelných zdrojů vztahuje mechanismus motivačních příspěvků, určených ministerstvem hospodářského rozvoje, a daňové odečty konsolidované daně z příjmů. Motivační příspěvky vyplácí spol. GSE, příspěvky zahrnují odměnu za využívání zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a jsou zaměřené na odměňování okamžité samospotřeby a využívání systémů skladování energie. Příspěvky se vztahují na množství sdílené elektřiny a množství elektřiny z OZE, dodané do sítě, některé části příspěvku jsou zafixované na 20 let, ostatní se odvíjí od tržní ceny elektřiny.

Za implementaci ustanovení výše zmíněné vyhlášky je zodpovědný Regulační úřad pro energetiku, síť a životní prostředí (ARERA).

10.1.2 Způsob zakládání, právní forma a členové

Společenství pro obnovitelné zdroje energie je právní subjekt:

- který je založen na otevřené a dobrovolné účasti členů a je kontrolován partnery nebo členy, kteří se nacházejí v blízkosti výrobních zařízení ve vlastnictví společenství;
- jehož akcionáři nebo členy jsou fyzické osoby, malé a střední podniky, místní orgány státní správy nebo samosprávy, a hlavním cílem je poskytovat svým akcionářům nebo členům, nebo místní oblasti environmentální, ekonomické nebo sociální výhody.

Právní forma společenství není definována.

Prvním krokem k vytvoření ES je založení právnické osoby budoucími členy energetického společenství, ať už se jedná o jednotlivce, malé nebo střední podniky, místní úřady nebo místní orgány státní správy. Protože ze zákona nemůže být účelem energetického společenství zisk, jsou z praktických důvodů nejčastěji používané právní formy sdružení nebo družstva. Dalším krokem je identifikace oblasti, kde se nainstaluje výrobní (nebo výrobní), která musí být v blízkosti spotřebitelů. Například vlastníci bytového domu mohou pořídit fotovoltaický systém na střeše a sdílet vyrobenou energii mezi všechny byty, které se rozhodly být součástí společenství.

Stejně tak lze zakládat sousedská ES, zemědělská ES, energetická společenství obcí a tak dále. Výrobní nemusí být nutně ve vlastnictví společenství: může být zpřístupněna jedním nebo více zúčastněnými členy nebo dokonce třetí stranou. Dohoda s obcí nebo jinými místními orgány státní správy za účelem získání investiční podpory pro výrobu je z tohoto důvodu často používanou metodou. Každý účastník

ES však musí nainstalovat inteligentní měřič, schopný v reálném čase sledovat údaje týkající se výroby, samospotřeby, přenosu a odběru z energetické sítě.

Vyrobena energie může být také uložena do akumulárního systému (nejčastěji lithium-iontové elektrochemické baterie) a poté využita v době, kdy obnovitelné zdroje nejsou využitelné nebo v době odběrové špičky.

Způsob rozdělení výnosů z vyrobené energie mezi členy energetického společenství si každé společenství volně stanoví soukromoprávní smlouvou. Například lze rozhodnout o rozdělení zisků z prodeje přebytečné energie rovným dílem mezi všechny akcionáře, ale při rozdělování finančních příspěvků zvýhodnit ty, kteří víc přispívali k tomu, aby spotřeba byla souběžná s výrobou energie.

Z praktického hlediska platí, že každý člen společenství nadále hradí v plné výši faktury svému dodavateli elektřiny, ale pravidelně dostává od společenství částku za sdílení energie z garantovaných příspěvků. Tento příplatek, který není zdaňován, je ve skutečnosti ekvivalentem snížení účtu za energie.

10.1.3 Začlenění do energetického systému

Zákon vyžaduje, aby výrobní instalované v rámci společenství byly nové, napojené na obnovitelné zdroje energie, měly jednotlivě maximální výkon 200 kW a byly připojeny k elektrické síti přes stejnou trafostanici středního/nízkého napětí, ze které energetické společenství rovněž odebírá energii ze sítě.

Po uvedení výrobní do provozu může ES požádat – prostřednictvím k tomu pověřené externí společnosti GSE S.p.A. - o získání zákonem stanovených příspěvků za sdílenou energii. Státní příspěvek není poskytován pro veškerou vyrobenou energii z obnovitelných zdrojů, ale pouze pro energii sdílenou v rámci společenství, tedy pro energii spotřebovanou členy ve stejném časovém úseku výroby. Pokud výroba převyšuje spotřebu, společenství za přebytečnou energii získává její ekonomickou hodnotu bez dalšího zvýhodnění. ES tak získá finanční odměnu ve výši přibližně 169 € / MWh za sdílenou obnovitelnou energii, která je garantována po dobu 20 let⁴⁷.

Některé společnosti, například výrobci a dodavatelé fotovoltaických systémů, nabízejí mimo jiné komplexní řešení a služby pro zakládání, správu a rozvoj SOZE: od výstavby fotovoltaických systémů až po vytváření a technickoekonomické řízení SOZE samotných, monitoring sdílení energie a řešení pro optimalizaci spotřeby prostřednictvím účinných technologií a digitálních platforem.

10.1.4 Příklady energetických společenství

10.1.4.1 Energetická komunita Ragusy

Zemědělská energetická komunita Ragusy⁴⁸ byla myšlena jako vzor pro iniciativu energetických společenství, který má být realizován ve zbytku země, a snaží se ukázat cestu k udržitelnosti životního prostředí. Sdílení čisté energie vyrobené na místě, snižování emisí skleníkových plynů a využívání ekonomických pobídek od státu je podstata projektu prvního italského zemědělského energetického společenství, do kterého se zapojila skupina společností vedená konsorciem La Mediterranea. Tento sicilský projekt je vysoce inovativní tím, že poprvé v Itálii uplatňuje princip energetických společenství v zemědělském sektoru.

47 Comunità energetiche rinnovabili: La condivisione di energia elettrica da fonti pulite a vantaggio di cittadini e imprese. Enel X [online]. 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.enelx.com/it/it/aziende/servizio-energia/generazione-distribuita/comunita-energetiche>

48 ENEL X. In Sicilia la prima comunità energetica agricola: Enel X partner del progetto di installazione di un impianto fotovoltaico da 200 kW. Enel X [online]. 2021, 18/06/2021 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.enelx.com/it/it/news/2021/06/prima-comunita-energetica-agricola-italiana>

Projekt spočívá v instalaci fotovoltaického systému o výkonu 200 kW a nastavení digitální platformy pro sledování sdílení energie v reálném čase a identifikaci možných řešení k optimalizaci množství sdílené energie. Energetická komunita, tvořená vícero společnostmi na území o rozloze 60 hektarů, tak může sdílet samospotřebu energie virtuálně. Nový způsob výroby a distribuce energie umožní na jedné straně zabránit uvolnění 121 tun CO₂ ročně do atmosféry díky obnovitelné energii vyrobené fotovoltaickým systémem a na druhé straně generovat ekonomické výhody pro účastníky pomocí využití státních ekonomických pobídek (garantovaných na dvacet let) k výrobě a sdílení energie z obnovitelných zdrojů.

10.1.4.2 *Kondominium samospotřebitelů Pinerolo*

První kolektivní kondominium samospotřebitelů v Itálii vzniklo v Pinerolo⁴⁹ v květnu 2021. Kondominium je prakticky energeticky soběstačné, pokud jde o spotřebu elektřiny a energie na vytápění/chlazení, pokryje 90 % spotřeby z výroby fotovoltaického systému. Budova je zateplená technologií provětrávané fasády.

Střešní tepelné čerpadlo využívá fotovoltaickou energii k výrobě teplé nebo studené vody. Tyto dva systémy společně umožňují vyrábět teplou užitkovou vodu, v zimě vytápět budovu a v létě chladit, a kromě toho vyrábět elektřinu pro spotřebu v budově. Kondominium potřebuje pouze v případě extrémních chladných špiček minimální procento plynu nebo elektřiny ze sítí, které se rovná kolem 10 % z celkové spotřeby. Má také 13 kWh baterii, která zajišťuje co nejvyšší využití energie pro samospotřebu.

Souhrn nainstalovaných zařízení a provedených úprav:

- fotovoltaický systém s výkonem 20 kW a solární termální systém na střeše pro výrobu teplé užitkové vody,
- reverzibilní tepelné čerpadlo 83 kW pro vytápění, 71 kW pro chlazení,
- nová rozvodna pro integraci různých systémů výroby energie,
- instalace 13 Enerboxx pro rozvody a měření tepla,
- dálkový systém řízení budovy BMS pro monitoring a řízení všech systémů a energetických parametrů budovy,
- montáž prefabrikované provětrávané fasády pro izolaci vnějších stěn,
- nová okna.

Řízení energetické a tepelné potřeby 10 bytových jednotek je plně automatizováno v souladu s různými časovými intervaly dne a umožňuje významné úspory energie.

10.1.4.3 *SOZE Magliano Alpi*

CER Magliano Alpi⁵⁰ je společenství pro obnovitelné zdroje energie, založené obcí Magliano Alpi v provincii 2020 podle požadavků vyhlášky 162/2019 a souvisejících prováděcích předpisů. Obec Magliano Alpi jako iniciátor a člen SOZE zpřístupnila fotovoltaický systém o výkonu 20 kW, zřízený v roce 2020. Systém je nainstalován na střeše radnice a může sdílet energii vyrobenou a nespotřebovanou vlastními silami v rámci SOZE, které v současnosti tvoří kromě několika obyvatel uživatelé knihovny, gymnázia a školy. Systém se rozšířil na další budovy v obci. Ke stejnému systému jsou připojeny i dva dobíjecí sloupy pro elektromobily, které mohou obyvatelé obce využívat zdarma.

49 DROGO, Marco. Il primo condominio d'Italia autonomo nel fabbisogno di energia e riscaldamento è torinese: ecco dove si trova. TORINOTODAY [online]. Řím: MilanoToday, 2021, 14/05/2021, 2023, 2 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.torinotoday.it/casa/ristrutturazione/primo-condominio-autoconsumatore-collettivo-italia-pinerolo.html>

50 COMUNE DI MAGLIANO ALPI. "CER" Magliano Alpi. Cermaglianoalpi [online]. MAGLIANO ALPI, 2021, 2021 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://cermaglianoalpi.it/>

Obec poskytla členům SOZE chytré měřiče, které byly nainstalovány v každém odběrném místě. Souběžně s odečty sdílené energie byla pro analýzu energetických toků a spotřeby a řízení energetických služeb použita digitální platforma Energy4Com.

Obec Magliano Alpi je poměrně malá (2 230 obyvatel), ale snaží se hrát aktivní roli ve vývoji inovativních modelů podporujících udržitelný růst lokality. Posláním obce je využití každé příležitosti pro zvyšování důvěry a povědomí obyvatel o energetické transformaci a jejich zapojení do ekologických a ekonomických výhod, které SOZE mohou přinášet.

SOZE by se mimo jiné mělo stát katalyzátorem místních krátkých dodavatelských řetězců s vysokou přidanou hodnotou. Do tohoto prvního SOZE zapojili nejen běžné obyvatele, ale také místní techniky a řemeslníky, proto aby se tento model co nejvíce šířil a inspiroval široké publikum k zapojení se do aktivit přispívajících k rozvoji „zelené“ ekonomiky.

Obec plánuje v nejbližší době založit další dvě SOZE s využitím budovy sportovního centra a průmyslové budovy.

11 KOMUNITNÍ ENERGETIKA V NIZOZEMSKU

Hlavním cílem nizozemské energetické politiky je co nejvíce přispět k evropskému záměru zajištění udržitelného, spolehlivého a dostupného zásobování energií. Mezi léty 2008 a 2020 byly k podpoře místní udržitelné výroby energie přijaty tři nové předpisy (schéma čistého měření – net metering, kolektivní forma čistého měření a regulační výjimka – více o ní níže) a aktuálně (červen 2023) prochází legislativním procesem nový energetický zákon.

Ve srovnání s prvními energetickými společenstvími založenými na konci 20. století jsou nové energetické komunity motivovány k tomu, aby se zapojily do širších aktivit na místní úrovni, jako je přeprodej místní obnovitelné energie nebo poskytování poradenství v oblasti úspor energie. Koncept dodávání místní zelené energie a nově nabízené služby zvýšily zájem spotřebitelů a zároveň umožnily energetickým společenstvím získat další finanční zdroje. Ve spojení s klesajícími cenami FVE systémů to způsobilo nárůst počtu ES. Poslední údaje o počtu ES v Nizozemsku hovoří přibližně o 500 aktivních energetických společenstvích⁵¹.

11.1 ES

V nizozemské praxi nejsou SOZE a OES rozlišovány, resp. občanské aspekty společenství nejsou ukotveny. Proto v této kapitole uvádíme popisnou sekci jen jako ES a pro přehlednost a srovnatelnost s ostatními zeměmi zachováváme podnadpis druhé úrovně (11.1). Probíhající nizozemská transpozice (viz níže) si vytváří jednotný koncept, který rozlišuje mezi různými požadavky na účast v SOZE a OES. Vysvětlující poznámka v zákoně rovněž poskytuje rámec pro koncept energetického společenství a odůvodnění sloučení SOZE a OES do jednoho konceptu.

11.1.1 Národní legislativa

Dne 18. června 2023 byl dolní komoře nizozemského parlamentu předložen návrh nového energetického zákona, jenž má zajistit transpozici obou evropských směrnic (EMD a RED II). Návrh zákona⁵² v článku 2.5 omezuje členství v ES na fyzické osoby, místní samosprávu nebo malé a střední podniky a uvádí, že kontrolu nad ES by měly mít ty fyzické nebo právnické osoby nacházející se v blízkosti instalací OZE. Vláda si přímo v textu zákona ponechává pravomoc případně přijmout další pravidla.

Před přijetím nového energetického zákona je nicméně platnou legislativou, vztahující se k energetickým společenstvím v Nizozemsku, Elektroenergetický zákon z roku 1998. V článku 1ar zákon definuje ustanovení pro různé formy samospotřeby energie. Zákon dále od roku 2014 zavádí regulační výjimku pro experimentální subjekty, které přispívají k rozvoji výroby, distribuce a dodávek místně vyrobené udržitelné elektřiny nebo elektřiny vyrobené v kogeneračním zařízení. Ustanovení o regulační výjimce bylo dále definováno v nizozemské vyhlášce o experimentálních projektech z roku 2015. Tato správní vyhláška (Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking⁵³) osvobozuje ES od povinnosti dodržovat některá ustanovení nizozemského elektroenergetického zákona po dobu 10 let.

⁵¹ MEITERN, Maarja. Does Access to Regulatory Exemption Reduce Barriers for Energy Communities? A Dutch Case Study. Sustainability [online]. 2022, 14(9) [cit. 2023-06-26]. ISSN 2071-1050. Dostupné z: doi:10.3390/su14095608

⁵² NIZOZEMSKO. Conceptvoorstel van wet houdende regels over energiemarkten en energiesystemen (Energiewet): [Návrh zákona obsahující pravidla pro trhy s energií a energetické systémy (energetický zákon)]. In: Amsterdam: Overheid.nl, 2022, ročník 2022. Dostupné také z: <https://wetgevingskalender.overheid.nl/regeling/WGK010483/documenten/Raad%20van%20State/Adviesaanvraag%20aanhangig%20bij%20Raad%20van%20State/1>

⁵³ NIZOZEMSKO. Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking: [Vyhláška o experimentech v decentralizované udržitelné výrobě elektřiny]. In: Amsterdam: Overheid.nl, 2015, ročník 2015. Dostupné také z: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0036385/2015-04-01>

Vyhláška o experimentálních projektech umožňuje projektově založené výjimky pro projekty obnovitelné energie realizované energetickými společnostmi, která chtějí převzít většinu úkolů prováděných provozovatelem sítě a dodavatelem elektřiny, jinak pro ES zakázaných. Samospotřebitelé jsou podle současného právního rámce omezeni na prodej přebytků elektřiny svému smluvnímu dodavateli, a nejsou tak oprávněni přebytky elektřiny volně dodávat na trh. To brání prosumerům v rozvoji nezávislé činnosti na trhu s elektřinou.

Tato překážka je odstraněna vyhláškou o experimentálních projektech. Vyhláška umožňuje přímé dodávky elektřiny „peer-to-peer“, což znamená, že kterýkoli nizozemský zákazník vyrábějící elektřinu může tuto elektřinu dodávat dalším nizozemským zákazníkům v rámci projektu. V tomto případě se licence na dodávku elektřiny uděluje automaticky spolu s obecnou výjimkou (čl. 13 vyhlášky). Kromě toho mohou ES určovat své vlastní místní (dynamické) sazby za elektřinu (článek 12 vyhlášky), protože Nizozemská podniková agentura již nekontroluje výši těchto sazeb, ale pouze dohlíží, zda ES použilo vhodnou metodu pro jejich výpočet. Nabídka, a s tím spojená dynamická tvorba cen, je však omezena na členy projektu.

Držitel výjimky se může stát výrobcem, dodavatelem a provozovatelem místní elektrické sítě, čímž odpadá současné striktní rozdělení na trhu s energií. Dalším požadavkem je, že 80 % koncových zákazníků musí být spotřebitelé. V zásadě bude síť převedena zpět na provozovatele sítě po ukončení platnosti výjimky. Všechna tato ustanovení umožňují energetickému společenství otestovat nový technický systém, který by mohl snížit účty za elektřinu pro koncové uživatele a zároveň zvýšit využívání obnovitelné energie.

Nizozemská podniková agentura (Rijksdienst voor Ondernemende Nederland – RVO), podřízená ministerstvu hospodářství a politiky ochrany klimatu, definuje energetická společenství jako dobrovolné právní subjekty s otevřenou účastí, jejichž primárním účelem je poskytovat místní environmentální, ekonomické a sociální výhody a zároveň negenerovat zisk. Od ES se očekává, že svým členům budou poskytovat různorodé služby související se zásobováním energií.

11.1.2 Začlenění do energetického systému

Výraznou odchylku od elektroenergetického zákona představuje možnost omezit činnosti určeného regionálního provozovatele distribuční soustavy. Režim provozu pro „projektové soustavy“ dává možnost neurčovat regionálního provozovatele distribuční soustavy jako provozovatele sítě, ale zahrnout provoz soustavy do činností energetického společenství. Výše zmiňovaná vyhláška tak umožňuje vznik plně integrované entity provádějící výrobu, provoz soustavy a dodávky elektřiny. Jako provozovatel soustavy však společenství stále musí dodržovat pravidla pro přístup třetích stran do distribuční soustavy, což znamená, že zákazníkům zůstává svobodná volba jiného dodavatele. Vzhledem k tomu, že připojení zákazníci jsou sami součástí projektu jako členové společenství, není pravděpodobné, že se rozhodnou pro jiného dodavatele. V tomto smyslu výjimečný režim provozu slučuje nejen výrobu, provoz a dodávky elektřiny, ale zahrnuje také odběratele.

Pro shrnutí, vyhláška o experimentálních projektech umožňuje ES zapojit se do kolektivní výroby, přímých dodávek elektřiny a do provozu „projektových soustav“. Skladování energie není ve vyhlášce konkrétně definováno, ale vzhledem k tomu, že některé projekty zahrnují zařízení na skladování energie, stává se toto zařízení součástí integrovaného řetězce dodávek elektřiny provozovaného energetickými společnostmi.

Článek 2.19 návrhu nového energetického zákona omezuje přeprodávání elektřiny energetickým společnostmi bez povinnosti získat obchodní licenci. ES bez licence tak může svým členům distribuovat jen tolik energie, kolik vyrobí. Novela se dalším podrobnostem připojení do distribuční sítě nebo geografickým omezením ES nevěnuje. To kvůli vzniklé nejistotě představuje omezující faktor pro vznik ES.

11.1.3 Příklady energetických společenství

11.1.3.1 *Homerus Energiek*

Homerus Energiek je sousedská iniciativa, jejímž cílem jsou aktivity ke zvýšení udržitelnosti především jedné vlastní ulice – Homerusstraat. Tato ulice zahrnuje 67 domů a nachází se ve městě Apeldoorn. Iniciativa se zabývá aktivitami, které mohou sousedé podniknout ke snížení své spotřeby energie a k přechodu na udržitelné a čisté energetické zdroje. Kromě toho se zabývá i poskytováním informací a organizováním setkání pro místní obyvatele, využitím možností hromadného nákupu elektřiny a potenciálu zelených střech.

Homerusstraat má vlastní webovou aplikaci pro energii a kvalitu ovzduší⁵⁴. Aplikace v reálném čase ukazuje, co se děje v sousedství z hlediska spotřeby energie a emisí do ovzduší. Zároveň umožňuje porovnat vlastní spotřebu energie s průměrnou spotřebou vašich sousedů. Účelem tohoto systému je informovat lidi o jejich spotřebě energie, výrobě elektřiny ve vlastní elektrárně a kvalitě ovzduší.

Iniciativa má vlastní virtuální elektrárnu (tzn. že všechny FV výroby jsou sdruženy v rámci informačního systému a takto považovány za jeden zdroj), která se nazývá MOOS, což je holandská zkratka, znamenající: zachování, generování, skladování a kolektivní přístup. Cílem společenství je stát se v budoucnu více soběstačným.

11.1.3.2 *Zon op K&N*

Zon op K&N je energetické společenství sídlící ve čtvrtích Kerschoten a De Naald ve městě Apeldoorn. Pokrývá oblast, ve které žije přibližně 10 000 domácností.

Energetické společenství si klade za cíl stimulovat využívání solární energie a zajistit výrobu a dodávku energie udržitelným a ekologicky nezávadným způsobem, přímo či nepřímo ve prospěch svých členů. Toho plánuje dosáhnout poskytováním informací o výrobě a využívání udržitelné energie a pořízením a provozem solárních energetických systémů, větrných turbín nebo plynových kotlů s využitím bioplynu.

Společenství zrealizovalo 2 projekty solárních elektráren a stále hledá další vhodné lokality v blízkém okolí. *Apeldoorn The Green Courts* je střešní solární elektrárna ze 140 panelů. Zařízení vyrábí elektřinu od roku 2016. Očekává se, že se ročně bude vyrábět 35 000 kWh, celkem již bylo vyrobeno 222 996 kWh, čímž se ušetřilo již 123 986 kg CO₂. Účastníci projektu profitují z vrácení energetické daně, kooperativního dotačního programu na výrobu energie a/nebo prodeje vyrobené elektřiny.

Apeldoorn Sun on Robur je solární elektrárna z 224 panelů. Zařízení vyrábí elektřinu od roku 2019. Plánovaná roční výroba je 57 000 kWh. Celkem již bylo vyrobeno 235 318 kWh, což znamená snížení emisí o 130 837 kg CO₂.

11.1.3.3 *Warenargaarde*

Warenargaarde je skupina sestávající se ze 167 bytů pro sociální bydlení v sousedství „de Maten“ ve městě Apeldoorn. Výbor nájemníků vytvořil testovací projekt virtuální solární elektrárny, který by prozkoumal, do jaké míry může být poptávka po elektřině, včetně elektrického vytápění prostřednictvím elektrických kotlů, sladěna s dodávkou elektřiny z fotovoltaického systému.

⁵⁴ HomerusEnergiek: last update [online]. Apeldoorn: <https://www.de-a.nl/wijk/homerus-energiek/> [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://vmi612554.contaboserver.net/homerus/#!/0?socketid=ktYswPLNQu1uMiYAACX>

12 ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

Ačkoli směrnice RED II byla zavedena v roce 2018 a směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou v roce 2019, analýza právního rámce ve vybraných zemích ukazuje, že žádná ze zemí zatím ještě zcela nedokončila proces harmonizace své legislativy, týkající se společenství pro obnovitelné zdroje energie a občanských energetických společenství.

Z analyzovaných zemí mělo v procesu zavádění směrnic do národní legislativy určité výhody Německo, jelikož jeho stávající národní legislativa již umožňovala jednotlivcům stát se účastníky trhu s elektřinou. V Německu občanské energetické korporace umožňují individuální účast na výrobě elektřiny, proto v návrhu legislativy popisující nové principy komunitní energetiky nebyla nutná žádná další výslovná definice OES.

Podle analýzy se ukazuje, že Řecko mezi vybranými zeměmi dosáhlo v oblasti zavádění ES poměrně velkého pokroku. Již v roce 2018 Řecko zavedlo koncept energetických společenství do svých národních právních předpisů, i když bez konkrétního rozdělení na SOZE a OES. V současnosti jsou navíc jedinou možnou formou energetického společenství v Řecku energetická družstva. Po Řecku také Španělsko upravilo národní legislativu tak, aby se do ní začlenily relevantní evropské směrnice. Ve španělské legislativě jsou definovány SOZE, ale neexistuje konkrétní právní základ pro OES. V Itálii základem pro začlenění zmiňovaných směrnic do vnitrostátních právních předpisů je vyhláška, definující pravidla kolektivní samospotřeby.

Rakousko během prvního čtvrtletí roku 2021 zavedlo novou legislativu, která pokrývá ustanovení RED II a EMD, a ve třetím čtvrtletí vydalo nařízení upravující zřizování a provoz SOZE a OES, což umožňuje společně vyrábět a sdílet elektřinu. Z analyzovaných zemí pouze Rakousko zavedlo předpisy pro SOZE a OES, které umožňují nejen zakládání energetických společenství, ale i jejich plné působení na energetickém trhu.

U všech vybraných zemí národní legislativa obsahuje ustanovení, která jednotlivcům umožňují vyrábět elektřinu pro samospotřebu, ale jsou mezi nimi určité rozdíly v definici energetického společenství a kolektivní výroby elektřiny pro samospotřebu.

Například Rakousko a Německo měly zavedené systémy, podle kterých nájemníci budov nebo skupiny bytů mohou vyrábět elektřinu pro spotřebu ve svých prostorách a přebytky prodávat na trhu. Ve Španělsku, Řecku a Itálii je výroba elektřiny primárně určena pro samospotřebu.

Studie ukazuje, že existují poměrně značné rozdíly mezi SOZE a OES a jednotlivé země tyto rozdíly implementovaly pouze částečně, nebo zavedly právní rámec jen pro jeden z těchto dvou typů energetických společenství.

Po implementaci konceptů SOZE a OES na národní úrovni je vhodné po několika letech vyhodnotit, jak se energetická společenství integrovala do příslušného energetického trhu a jaké z toho plynou výzvy a přínosy.

13 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

AEE. GRAFIK-DOSSIER: ENTWICKLUNG DER STROMERZEUGUNG AUS ERNEUERBAREN ENERGIEN: [GRAFICKÁ DOKUMENTACE: VÝVOJ VÝROBY ELEKTŘINY Z OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE]. Agentur für Erneuerbare Energien (AEE) [online]. Berlin: Agentur für Erneuerbare Energien, 2023, 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.unendlich-viel-energie.de/mediathek/grafiken/entwicklung-der-stromerzeugung-aus-erneuerbaren-energien>

AEE. WÄRME UND KÄLTE AUS ERNEUERBAREN ENERGIEN IN DEUTSCHLAND 2022: [VYTÁPĚNÍ A CHLAZENÍ Z OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE V NĚMECKU 2022]. Agentur für Erneuerbare Energien (AEE) [online]. Berlin: Agentur für Erneuerbare Energien, 2023, 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.unendlich-viel-energie.de/mediathek/grafiken/waerme-und-kaelte-aus-erneuerbaren-energien-in-deutschland-2022>

BELOOP. Building a low-carbon, climate resilient future: secure, clean and efficient Energy: Unlocking the community bionergy potentil. BEloop project [online]. BEloop, 2020 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.becoop-project.eu/>

BOUMARD, Erwan, ed. RAPPORT D'ACTIVITÉ: 2018. Énergie Partagée [online]. Vaulx-en-Velin: Énergie Partagée, 2023, 04/2018 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://energie-partagee.org/wp-content/uploads/2020/05/Rapport-dactivite%CC%81-2018-web.pdf>

COMUNE DI MAGLIANO ALPI. "CER" Magliano Alpi. Cermaglianoalpi [online]. MAGLIANO ALPI, 2021, 2021 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://cermaglianoalpi.it/>

Comunità energetiche rinnovabili: La condivisione di energia elettrica da fonti pulite a vantaggio di cittadini e imprese. Enel X [online]. 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.enelx.com/it/it/aziende/servizio-energia/generazione-distribuita/comunita-energetiche>

DE COUESSI, Gabriel a Pierre BRAUN. Citizens Energy Communities: Recommendations for a successful contribution to decarbonisation. In: APREN [online]. APREN, 2019, květen 2019 [cit. 2023-06-19]. Dostupné z: <https://www.apren.pt/contents/publicationsothers/eurelectric--citizens-energy-communities.pdf>

DROGO, Marco. Il primo condominio d'Italia autonomo nel fabbisogno di energia e riscaldamento è torinese: ecco dove si trova. TORINOTODAY [online]. Řím: MilanoToday, 2021, 14/05/2021, 2023, 2 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.torinotoday.it/casa/ristrutturazione/primo-condominio-autoconsumatore-collettivo-italia-pinerolo.html>

E-CONTROL. Netz und Netzbetreiber in Österreich: [Provozovatel sítě a sítě v Rakousku]. E-Control [online]. Wien, 2023, 2023 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.e-control.at/konsumenten/netz-und-netzbetreiber-in-oesterreich>

ELECTRA ENERGY, ed. Mapping of Energy Communities in Greece. ELECTRA energy [online]. Atény: ELECTRA energy, c2023, 07/12/2020 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <http://electraenergy.coop/wp-content/uploads/2021/05/DRAFT-Mapping-of-energy-communities-in-Greece.pdf>

ENEL X. In Sicilia la prima comunità energetica agricola: Enel X partner del progetto di installazione di un impianto fotovoltaico da 200 kW. Enel X [online]. 2021, 18/06/2021 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.enelx.com/it/it/news/2021/06/prima-comunita-energetica-agricola-italiana>

ENERGIEGENOSSENSCHAFT ODENWALD. Unternehmensbeschreibung der Energiegenossenschaft Odenwald. Energiegenossenschaft Odenwald eG [online]. Energiegenossenschaft Odenwald eG, c2023, 2021 [cit. 2022-06-26]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20220308114854/https://eg-odenwald.de/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=102

ENRCIT. Développer les énergies renouvelables citoyennes. EnRciT [online]. EnRciT [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://enrcit.fr/>

European Commission. Energy Communities Repository. European Commission [online]. Bruxelles: European Commission, c2023 [cit. 2023-06-10]. Dostupné z: https://energy-communities-repository.ec.europa.eu/index_en

FRANCIE. Arrêté du 14 octobre 2020 modifiant l'arrêté du 21 novembre 2019 fixant le critère de proximité géographique de l'autoconsommation collective étendue: [Nařízení ze dne 14. října 2020, kterým se mění nařízení ze dne 21. listopadu 2019 stanovující kritérium geografické blízkosti pro rozšířenou kolektivní vlastní spotřebu]. In: Paříž: Légifrance, 2020. Dostupné také z: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000042434286>

FRANCIE. Décret n° 2017-676 du 28 avril 2017 relatif à l'autoconsommation d'électricité et modifiant les articles D. 314-15 et D. 314-23 à D. 314-25 du code de l'énergie: [Vyhláška č. 2017-676 ze dne 28. dubna 2017 o vlastní spotřebě elektřiny a o změně článků D. 314-15 a D. 314-23 až D. 314-25 Energetického zákoníku]. In: Paříž: Légifrance, 2017. Dostupné také z: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000034517272>

FRANCIE. Les énergies renouvelables citoyennes: [Občanské energetické zdroje]. In: . Ministère de la Transition Écologique, 2023 [cit. 2023-08-21]. Dostupné z: <https://www.ecologie.gouv.fr/energies-renouvelables-citoyennes>

FRANCIE. LOI n° 2015-992 du 17 août 2015 relative à la transition énergétique pour la croissance verte (1). In: Paříž: Légifrance, 2015. Dostupné také z: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000031044385/>

FRANCIE. Ordonnance n° 2021-236 du 3 mars 2021 portant transposition de diverses dispositions de la directive (UE) 2018/2001 du Parlement européen et du Conseil du 11 décembre 2018 relative à la promotion de l'utilisation de l'énergie produite à partir de sources renouvelables et de la directive (UE) 2019/944 du Parlement européen et du Conseil du 5 juin 2019 concernant des règles communes pour le marché intérieur de l'électricité: [Nařízení, kterým se transponují různá ustanovení směrnic (EU) 2018/2001 a (EU) 2019/944]. In: Paříž: Légifrance, 2021. Dostupné také z: <https://www.legifrance.gouv.fr/eli/ordonnance/2021/3/3/2021-236/jo/texte>

FRIENDS OF THE EARTH EUROPE. COMMUNITY ENERGY IN SPAIN BRIEFING. Friends of the Earth Europe [online]. Friends of the Earth Europe, 10/2020 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: https://friendsoftheearth.eu/wp-content/uploads/2021/02/community_energy_briefing_Spain.pdf

Germany: Germany – REC/CEC definitions. REScoop.eu [online]. Bruxelles: REScoop.eu, c2023 [cit. 2023-06-22]. Dostupné z: <https://www.rescoop.eu/policy/germany-rec-cec-definitions>

HomerusEnergiek: last update [online]. Apeldoorn: <https://www.de-a.nl/wijk/homerus-energiek/> [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://vmi612554.contaboserver.net/homerus/#!/0?socketid=ktTYswPL-NQu1uMiYAACX>

IRENA. Energy transition outlook. IRENA – International Renewable Energy Agency [online]. IRENA, (nedatováno) [cit. 2023-06-19]. Dostupné z: <https://www.irena.org/Energy-Transition/Outlook>

ITÁLIE. Testo coordinato del decreto-legge 30 dicembre 2019, n. 162: [KOORDINOVANÉ ZNĚNÍ VYHLÁŠKY 30. prosince 2019, č. 162]. Řím: <https://www.gazzettaufficiale.it/>, 2019, ročník 2019, číslo 162. Dostupné také z: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2020/02/29/20A01353/sg>

ITÁLIE. Decreto legislativo 8 novembre 2021, n. 199: [Vyhláška ze dne 8. listopadu 2021, č. 199]. Řím: <https://www.gazzettaufficiale.it/>, 2021, ročník 2021, číslo 285. Dostupné také z: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/gu/2021/11/30/285/so/42/sg/pdf>

KAHLA, Franziska, Lars HOLSTENKAMP, Jakob R. MÜLLER a Heinrich DEGENHART. Development and State of Community Energy Companies and Energy Cooperatives in Germany. Arbeitspapierreihe Wirtschaft & Recht: Working Paper Series in Business and Law [online]. Lüneburg: Universität Lüneburg - Institut für Finanz- und Rechnungswesen (IFR), 2017, 05/2017, (27), 1-37 [cit. 2023-06-26]. ISSN 1866 - 8097. Dostupné z: https://www.buendnis-buergerenergie.de/fileadmin/user_upload/wpbl27_BEG-Stand_Entwicklungen.pdf

KAHLA, Franziska, Lars HOLSTENKAMP, Jakob R. MÜLLER a Heinrich DEGENHART, ref 8, s. 26.

MARTÍNEZ CALVO, Juan. Renewable energy projects in Spain - new regulations. Simmons & Simmons [online]. Simmons & Simmons, c2023, 02/07/2020 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.simmons-simmons.com/en/publications/ckc4y17m6f8x30a79gdu4yz38/renewal-energy-projects-in-spain---new-regulations>

MEITERN, Maarja. Does Access to Regulative Exemption Reduce Barriers for Energy Communities? A Dutch Case Study. Sustainability [online]. 2022, 14(9) [cit. 2023-06-26]. ISSN 2071-1050. Dostupné z: [doi:10.3390/su14095608](https://doi.org/10.3390/su14095608)

MINOAN ENERGY. Μινώα Ενεργειακή. Ποιοι είμαστε - MinoanEnergy [online]. Arkalochori: MinoanEnergy, c2021 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://minoanenergy.com/%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BF%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BC%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B5/>

Mobilitat elèctrica compartida per a comunitats locals: [Sdílená elektrická mobilita pro místní komunity]. Som Mobilitat +sostenible [online]. 2023 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://www.sommobilitat.coop/>

NIZOZEMSKO. Besluit experimenten decentrale duurzame elektriciteitsopwekking: [Vyhláška o experimentech v decentralizované udržitelné výrobě elektřiny]. In: Amsterdam: Overheid.nl, 2015, ročník 2015. Dostupné také z: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0036385/2015-04-01>

NIZOZEMSKO. Conceptvoorstel van wet houdende regels over energiemarkten en energiesystemen (Energiewet): [Návrh zákona obsahující pravidla pro trhy s energií a energetické systémy (energetický zákon)]. In: Amsterdam: Overheid.nl, 2022, ročník 2022. Dostupné také z: https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK010483/Download/d9938a6a-04de-45d9-b9ee-e6ff1f0d62fb_1.pdf

OSBORNE CLARKE. The main novelties of the Royal Decree Law 15/2018, 5 October, on urgent measures for the energy transition and the protection of consumers. Osborne Clarke [online]. Osborne Clarke, c2023, 11/10/2018 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.osborneclarke.com/insights/the-main-novelties-of-the-royal-decree-law-152018-5-october-on-urgent-measures-for-the-energy-transition-and-the-protection-of-consumers>

ŘECKÁ REPUBLIKA, Ministerstvo životního prostředí a Energie. National Energy and Climate Plan. Oficiální internetová stránka Evropské unie: National energy and climate plans: EU countries' 10-year national energy and climate plans for 2021-2030. [online]. Atény: Ministerstvo životního prostředí a Energie, 2019, 12/2019 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2020-03/el_final_necp_main_en_0.pdf

ŘECKO. ZÁKON 3852/2010: Nová architektura samosprávy a decentralizované správy – projekt Kallikratis. In: Atény: Kodiko, c2023, ročník 2010. Dostupné také z: <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/132966/nomos-3852-2010>

ŘECKO. ZÁKON 4513/2018: Energetická společenství a další ustanovení. In: Atény: Kodiko, c2023, ročník 2018. Dostupné také z <https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/341480>.

SEBI, Carine a Anne-Lorène VERNAY. Community renewable energy in France: The state of development and the way forward. Energy Policy [online]. 2020, 147 [cit. 2023-06-26]. ISSN 03014215. Dostupné z: doi:10.1016/j.enpol.2020.111874

SIFNOS ISLAND COOPERATIVE. Energy autonomy of Sifnos. Sifnos Island Cooperative [online]. Sifnos: Sifnos Island Cooperative, c2016 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://web.archive.org/web/20220704080928/https://sifnoislandcoop.gr/en/energyautonomy/index.html>

SEIGNEUR, Vincent Jacques le (ed.). OBSERV'ER #2: Projets citoyens [online]. 2022 [cit. 2023-21-08]. Dostupné z: https://energies-renouvelables.org/wp-content/uploads/2022/09/journal-eolien.org-Perspectives-2-3.RDpdf_.pdf

ŠPANĚLSKO. Real Decreto 244/2019, de 5 de abril, por el que se regulan las condiciones administrativas, técnicas y económicas del autoconsumo de energía eléctrica: [Královský výnos 244/2019, ze dne 5. dubna, kterým se upravují správní, technické a ekonomické podmínky vlastní spotřeby elektrické energie]. In: Boletín Oficial del Estado. Madrid: Agencia Estatal, 2019, částka 83. Dostupné také z: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2019-5089>

ŠPANĚLSKO. Real Decreto 477/2021, de 29 de junio, por el que se aprueba la concesión directa a las comunidades autónomas y a las ciudades de Ceuta y Melilla de ayudas para la ejecución de diversos programas de incentivos ligados al autoconsumo y al almacenamiento, con fuentes de energía renovable, así como a la implantación de sistemas térmicos renovables en el sector residencial, en el marco del Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia: [Královský dekret 477/2021 ze dne 29. června, který schvaluje přímou koncesi autonomním společenstvím a městům Ceuta a Melilla na podporu provádění různých pobídkových programů spojených s vlastní spotřebou a skladováním, se zdroji obnovitelné energie, a zavádění obnovitelných tepelných systémů v rezidenčním sektoru v rámci Plánu obnovy, transformace a odolnosti]. In: Boletín Oficial del Estado. Madrid: Agencia Estatal, 2021, částka 155. Dostupné také z: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2021-10824

ŠPANĚLSKO. Real Decreto-ley 23/2020, de 23 de junio, por el que se aprueban medidas en materia de energía y en otros ámbitos para la reactivación económica: [Královský dekret-zákon 23/2020 ze dne 23. června, který schvaluje opatření v oblasti energetiky a v dalších oblastech pro ekonomickou reaktivaci]. In: Boletín Oficial del Estado. Madrid: Agencia Estatal, 2020, částka 175. Dostupné také z: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2020-6621>

TRANSFORMING CITIES. Nahwärmenetz versorgt Neubau- und Bestandsquartier: [Lokální tepelná síť zásobuje nové i stávající prostory]. Transforming cities [online]. Baiersbronn: Transforming cities, 2023, 16/03/2015 [cit. 2023-06-26]. Dostupné z: <https://www.transforming-cities.de/nahwaermenetz-versorgt-neubau-und-bestandsquartier/>

VERNAY, Anne-Lorène a Carine SEBI, ref 17, s.36.

VERNAY, Anne-Lorène a Carine SEBI. Energy communities and their ecosystems: A comparison of France and the Netherlands. Technological Forecasting and Social Change [online]. 2020, 158 [cit. 2023-06-26]. ISSN 00401625. Dostupné z: doi:10.1016/j.techfore.2020.120123